

מחברים

העלון השבועי מבית עוז והדר - אור לישרים

גליון קכ"ט | פרשת אחרי קדושים | תשפ"ג

לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	זמני כניסת ויציאת שבת קודש:
בגמ"ח 21:34	בגמ"ח 21:01	בגמ"ח 20:32	בגמ"ח 20:35	
איאת השבת 21:17	איאת השבת 20:39	איאת השבת 19:30	איאת השבת 19:56	
כניסת השבת 20:03	כניסת השבת 19:30	כניסת השבת 18:57	כניסת השבת 18:41	

השבוע בגליון:

חשיפה: סיפור מרטיט בעדות אישית מפי משגיח כשרות שנשמה באה

לבקש שיתפללו על קברה - תיעוד ממצבת הקבר | עמ' ג'

סגולה: סגולה נפלאה להתפלל עם הציבור | עמ' ב'

אקטואליה: חולה השומע ספירת העומר מחבירו האם צריך לעמוד | עמ' י"ג

פנינים חכמים ואמרות נפלאות על פרשת השבוע

פנינים ואמרות

נתינת שלום שנובעת ממצות "ואהבת לרעך כמוך"

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (ויט, יח).

סיפר הגה"ח רבי דניאל פריש זצ"ל לפניו, שבעת שהיה באנטווערפן, לפני רבות בשנים, בא לבית הרה"ק רבי איציקל פשעווארסק זי"ע בשעות הבוקר, והרה"ק רבי יענקעלע פשעווארסק זי"ע פתח לפניו את הדלת, ותיכף ומיד נתן לו שלום, ונכנס עמו לשיחה ארוכה של למעלה ממחצית השעה, במהלך אותה שיחה סיפר לו רבי יענקעלע זי"ע סיפורים שונים מצדיקים, ועוד שוחח עמו בסתם ענינים, ובינתיים הגיע גם רבי איציקל זי"ע והגיש לאורח טעפעל קאווע חם ומהביל.

לאחר שכבר עברה כמחצית השעה, ורבי דניאל כבר הרגיש את עצמו כאחד מאנשי הבית ("היימיש"), הרשה לעצמו להעיר לרבי יענקעלע זי"ע, ושאל אותו בעדינות, אינני מבין, רואה אני שעדיין אתם עומדים לפני תפלת שחרית, והרי מובא בספרים הקדושים שיש ענין גדול שלא לדבר כל דיבור כל שהוא לפני התפילה, ואם כן למה זאת איפוא אתם מרשים לעצמכם לספר סיפורי צדיקים בטרם שהתפללתם.

השיב לו רבי יענקעלע זי"ע: בסידור התפלה כתוב שיש לכל יהודי לקבל על עצמו לפני התפלה מצות "ואהבת לרעך כמוך", מה הכוונה בזה, האם רק לומר את תיבות הפסוק (וואס מיינט דאס, סתם זאגן די ווערטער?) "ואהבת לרעך כמוך" ובוזה כבר מקיימים את הענין של

והנה "שלום עליכם" שכזה, מותר לתת גם לפני התפילה...

בית פשעווארסק (ח"א עמ' 86)

קבלת מצוה זו על עצמו?

לא כן, אלא כן צריך לנהוג, כאשר נכנס אורח יהודי שבא מן הדרך, מקרבים אותו באהבה וחיבה יתירה, עד שהוא כבר אינו מרגיש את עצמו כאיש זר, אלא כאדם קרוב, כאחד מבני הבית. האם יש דרך לפניכם דרך טובה מזו בכדי לקיים בפועל מצות "ואהבת לרעך כמוך".

עוד אמר לו רבי יענקעלע זי"ע: ישנם שני אופנים של נתינת שלום עליכם לחבירו, האחד הוא ה"שלום עליכם" של ההלכה, שאותו אסור לתת לחבירו לפני התפילה, אבל יש עוד אופן של נתינת "שלום עליכם", והוא נתינת שלום כזו שנובעת ממצות "ואהבת לרעך כמוך"...

לא להאריך בתפילה כשאורחים רעבים

לא תאכלו על הָדָם וגו' (ויט, כו).

פעם הזדמנו כמה אורחים לביתו של עשיר, ובעה"ב העשיר האריך בתפילה, והאורחים הרעבים חיכו. שמע מהמעשה הרה"ק רבי זאב מסטריקוב זי"ע, ואמר, מקור האיסור לאכל לפני

מסר חסידי לפרשת השבוע עמ' כ"ה

פניני אביר יעקב עמ' ז'

התפילה הוא מ"לא תאכלו על הדם", ובאיסור דם הדין הוא שיש להניח הברך מלוח שענה אחת, ולכבוד האורחים מספיק שמונה עשרה דקות. ואם הקילו בדם לכבוד אורחים, מן הראוי להקל ולא להאריך בתפילה לכבוד האורחים.

מדשך ביתך - בפרשתנו

כך נקבעה פר' בהעלותך ל'שבת מירון' אצל ה'ברכת משה' מלעלוב ז"ע

ובקצרכם את קציר ארצכם (יט, ט).

קיץ תש"ד, מסע השמדה המונו באירופה היה בעיצומו, צבאותיה של גרמניה שעטו ללא מעצורים בכובשם ארצות רבות בזו אחר זו, גדודי הצבא הנאצי בפיקודו של המצביא רומל ימ"ש, הגיעו לחולותיו של מדבר אל עלמיין שבמצרים, וזממו לכבוש בסערה את הישוב היהודי בארץ ישראל.

הרה"ק הברכת משה מלעלוב ז"ע בראותו את הסכנה הקרבה, קיבל אז על עצמו מנהג לדורות, לצאת בעצמו לקציר חיטים של מצה שמורה, בשדות אשר בקצה הגבולות, כסגולה לשמירה על גבולות ארץ הקודש מפני צר ואויב, לא בנקל עלתה עבודה זו בידו, לשם כך נזקק היה לנסוע

למצות שמורה!...

מור ואהלות - בפרשתנו

טעם נפלא שלא להוכיח עם הארץ

הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא (יט, ז).

"ל בדרך צחות הנה חז"ל דרשו (ב"מ נט.) על הפסוק 'ולא תנונו איש את עמיתו', עם שאתך בתורה ובמצוות, רק אותו אל תנונו, ואפשר גם עמיתך לדרוש על דרך זה, דהחיוב תוכחה הוא רק למי שעמך בתורה ומצוות.

אבל לכאורה לעם הארץ יש יותר מה להוכיחו, רק מכיון דדרשינן הוכח תוכיח אפילו מאה פעמים (ב"מ לא.), "ל דבעם הארץ אינו כן דהא כל זמן שמזקינים דעתך מטרפת עליהן (קינין סוף פ"ג), ואם לא ישמע בראשונה, באחרונה בודאי לא ישמע, ויעבור על כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כן מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע (יבמות דף ס"ה וערש"י שם), ורק לעם שאתך בתורה ובמצוות תוכיח אפילו מאה פעמים, ולא תשא עליו ע"ז חטא דיהיה דבר הנשמע לבסוף, כיון שת"ח כל זמן שמזקינים דעתם מתיישבת וישמע.

שאריט מנחם (ווישווא) - בפרשתנו

אל מושבות הגליל, לקצור את החיטים ולהביאם לירושלים, הנסיעה היתה כרוכה בקשיים מרובים, הדרכים היו משובשות, פורעים ערביים ארבו לנוסעים, והיו הורגים ופוצעים בהם ושוודדים את כספם, אך רבינו לא נרתע מכל אלה, הוא נרתם בהקרבה ועזו רוח, ואזר כל כוחות נפשו להתגבר על הנחשולים הצפויים לו בדרכו.

אותה שנה נאלץ רבינו לשובות בגליל, מילדותו ינק רבינו בבית זקנו האדמו"ר הרדצ"ש את ההערכה וההשתוקקות לנסוע אל ציון הרשב"י, שהלא כן זקנו מרבה היה לעלות מירונה, ורגיל היה לומר: "כשאני עולה לגליל, עצמותי מתיישרין", ציון הרשב"י במירון היווה אפוא המקום המתאים ביותר לשובות בשבת זו.

הודעה נשלחה אל החסידים בירושלים, ובה הבשורה על שהייתו של רבינו במירון, בצירוף בקשה לשלוח מנין חסידים מירונה לשובות עמו שם, ואכן נשלחו מנין מצומצם של חסידים לשובות במחיצת רבינו במירון, באותה שבת החליט רבינו לקבוע שבת זו - פרשת בהעלותך, לשבייתה בהיכלו הקדוש של התנא האלוקי הרשב"י במירון כמנהג לדורות.

שנים רבות מאוחר יותר, התבטא רבינו הברכת משה זיע"א: "מיום שהופקדה בידי השמירה על ארץ ישראל, התחלתי לקצור בעצמי חיטים

סגולת השבוע

סגולה נפלאה להתפלל עם הציבור

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' (ט, ב). וברש"י ז"ל פרשה זו נאמרה בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלוין בה וכו'. הרה"ק רבי שמואל צבי מאלכסנדר ז"ע בספרו תפארת שמואל בפרשתנו מאריך בדברים נפלאים בענין שנאמרה פרשה זו בהקהל יותר משאר המצוות, וזה לשונו: "דבזמן שישאל נאספים ומחוברים יחד אז המה מחוברים בשרשם ולא יכשרו לקבלת טומאה ח"ו, משא"כ בתלושים, וכמו שעיינינו ראו ממי שהשחיתו דרכם ר"ל שראשית דרכם היה שפרשו עצמם מהכלל ישראל, ושחקו ממנהגי ישראל ומאסיפתם עד שיצאו מן הדת וכפרו בעיקר ר"ל, משא"כ מי שמחבר א"ע עם הכלל ישראל, כי לא יניחו להפילו בבאר שחת".

ומוסיף בדברים נפלאים במעלת וסגולת "תפילה בציבור" וזה לשונו: "להיות זהיר להתפלל בציבור, כי תפילת הציבור אינה נבדקת (זוה"ק ח"א רלד, א), וכמו שאיתא במדרש איכה (איכ"ר ג, ג): "כל המתפלל עם הציבור למה הדבר דומה, לבני אדם שעשו עטרה למלך, בא עני אחד ונתן חלקו בתוכה, מה המלך אומר: בשביל עני זה איני מקבלה? מיד מקבלה! כך אם היה עשרה צדיקים עומדים בתפילה, ורשע אחד ביניהם, מה הקב"ה אומר: בשביל הרשע הזה איני מקבל תפילתם?". וכמו שהזהיר על זה כ"ק אחי אדמו"ר הקדוש (=הישמח ישראל) זצלה"ה, והבטיח עוד כי לא יפסיד מי - אם ימתין על הציבור, ואדרבא ירויח עוד בזה. וכמה נאמנה הבטחתו.

"ובזמן הזה כאשר אין אנהני חסידים גדולים כל כך, מהראוי ונכון להיות זהיר להתפלל בציבור. וכמו ששמענו מכ"ק אבינו אדמו"ר (=הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר) זצלה"ה שדיבר עם אחד לפעול אצלו שיתפלל בציבור, והיה מתרץ את עצמו "שאין המסחר מרשה לו שעות לזה", הגיד לו אדמו"ר זצלה"ה בלשונו הקדוש: "בשביל זה המסחר שאין מרשה לך להתפלל בציבור - לא באת לעולם, ובשביל מסחר הזה שאתה באת לעולם - הוא מרשה לך להתפלל בציבור"... עכ"ל.

וידועים הדברים מה שכתב בספר מאור ושמש (פר' משפטים ד"ה ועבדתם) שלא רק שלא יפסיד פרנסתו אם יתפלל עם הציבור אלא אדרבה בזכות זה יתברך פרנסתו וזהו תוכן דבריו: "כי עיקר עבודת ה' היא שישתתף אדם עם הציבור, ואם מתפלל עם הציבור יהיה מובטח לו שפרנסתו תהיה מצויה במעשי ידיו. וזהו פירוש הפסוק 'ועבדתם את ה' אלהיכם' - פירוש לשון רבים, ואיזה עבודה שהיא בלב, הוי אומר זו תפילה, ואמר הכתוב אם תעבדו ביהד את ה' אלוקיכם, דהיינו שתתפללו יחד עם הציבור, 'וברך את לחמך ואת מימך' פירוש שיברך את פרנסתך שתהיה לך פרנסה טובה ורחבה" עיי"ש.

גם הגאון בעל הכתב סופר (פרשת עקב ד"ה ולעבדו) כתב, שהקובע זמן לתפילה עם הציבור, יתן לו ה' ברכה בחפציו ויצליח בפרנסתו. ונחתום בדברים נפלאים שכתב הרה"ק רבי אהרן מקרלין בספר בית אהרן (סדה"י) בהאי לישנא: "זוה אצלי ברור אשר תפילה בציבור יכולה לעזור לאדם בכל דבר, כמו צדיק הדור" עכ"ל.

ואהבת לרעך כמוך:

סיפור מרטיט בעדות אישית מנשמה שהגיעה בחלום למשגיח כשרות שיתפלל על קברה... הסכיתו ושמעו:

ביום המדובר, 'י באייר, יצאנו ברכבנו למקום המתואר בחלום, כשאמצעי הניווט היחיד שיש בידינו הוא התיאור מפי הנשמה בחלום... הגענו לפסי הרכבת, והנה, לאחר נסיעה איטית וקצרה, מזדעק שותפי בקולו: הנה הבניין! זהו הבניין שראיתי בחלום! עצרנו אפוא מיד את הרכב, והתקרבנו לבניין. הוא נראה ישן ועזוב, עשה רשום שעומד כך כמה עשרות שנים אם לא יותר. התחלנו לתור את סביבותיו, עד שהגענו אל אחוריו, שם גילינו חורשת עצים ושיחים, ובמרכזה שביל קטן.

הרב אליעזר ליפא זריל, הוא משגיח כשרות מטעם העדה החרדית.

במסגרת תפקידו הוא פוקד מקומות שונים ברחבי העולם, ובתקופת הסיפור שהה באזור שטרסבורג שבגרמניה. נקודות הציון חשובה, שכן יש המחליפים בין שטרסבורג של צרפת לזו של גרמניה, בעוד שבצרפת שטרסבורג היא עיר גדולה, מקבילתה שבגרמניה הינה מחוז מקומי. את הסיפור המרתק שלפנינו שהתרחש בשנת תשע"ט, הוא מספר כעדות מכלי ראשון, כשהוא נסער ונרגש:

אנו יוצאים מארץ ישראל כקבוצות משגיחים, ומתפזרים בזוגות, למפעלים ברחבי גרמניה להשגיח על כשרותם של מוצרים שונים. בכל ימות השבוע אנחנו רחוקים מקשר פיזי ליהודים בכלל, וליהודים שומרי תורה בפרט. אנו מצטיידים במזון אישי כשר, ואוכלים מעט ממה שיש פירות וירקות פה ושם, וברוך ה' מתמסרים לנושא הכשרות, לפי הנדרש לטובת עם ישראל שמצפה לכשרות מהודרת. בשבתות, מתקבצים כל חברי הקבוצה מכל האיזורים בצוותא לעיירה אחת, שם יש לנו בית כנסת וחדר אוכל, ושובתים את השבת בצוותא מרומם, לומדים ומתפללים יחד. אני כעת נמצא כאמור בשטרסבורג הגרמנית יחד עם שותפי לצוות ההשגחה, במקום קטן, כעין כפר – אולי נכון יותר לקרוא לזה חווה גרמנית, בשם ניווסונד, שבמחוז שטרסבורג. יש בגרמניה כפרים כאלו לרוב, ולצידם גם מפעילים שונים, כאשר אנו בתפקידנו משגיחים על פיתוח מוצרים המיועדים למזון חלב".

חודש וחצי לפני כן, מתעורר שותפו של הרב זריל משנת הלילה, ואומר לרב זריל בבהלה קמעא: "שמע נא החלום אשר חלמתי, ובחלומי, נשמה באה אליי ואמרת לי, כי לא רחוק מאן נמצא הקבר שלה, והיא רוצה מאד שאומר פרקי תהילים על קברה, ב' באייר, יום היארצייט שלה".

בעל החלום הוא בן למשפחה מאד מיוחסת, וצאצא ישיר לאחד מגדולי ישראל, שהרעיש את העולם כולו בתורתו וספריו, היה נראה סהרורי ומوترד, כשלדבריו, הוא חש שזה 'יותר מסתם חלום'. הוא הוסיף ופירט את אשר נראה לו בחלום: "הנשמה לקחה אותי בחלום, והעבירה אותי את

פסי הרכבת שנמצאים כאן בסמוך, (מרחק 2 דקות נסיעה מהאכסניה), ואף הצביעה לי על בית גדול, כשהיא טוענת שהקבר נמצא מאחורי הבניין. מיד לאחר מכן אני רואה את הקבר בחלומי, כאשר על המצבה מופיע תבליט של כד, והשם המופיע עליה – אליעזר". השותף הנ"ל גם קלט באיחור קל את תאריך החלום – ה' באייר, והוא נזעק: "רגע, 'י באייר, זה בעוד יומיים!".

"כמובן", ממשיך הרב זריל את עדותו, "שביום המדובר, 'י באייר, יצאנו ברכבנו למקום המתואר בחלום, כשאמצעי הניווט היחיד שיש בידינו הוא התיאור מפי הנשמה בחלום... הגענו לפסי הרכבת, והנה, לאחר נסיעה איטית וקצרה, מזדעק שותפי בקולו: הנה הבניין! זהו הבניין שראיתי בחלום! עצרנו אפוא מיד את הרכב, והתקרבנו לבניין. הוא נראה ישן ועזוב, עשה רשום שעומד כך כמה עשרות שנים אם לא יותר. התחלנו לתור את סביבותיו, עד שהגענו אל אחוריו, שם גילינו חורשת עצים ושיחים, ובמרכזה שביל קטן".

השניים, שמבינים כבר כי יש דברים בגו, ממשיכים בדרכם, נרגשים ותוהים. לקראת סוף השביל, נראות כמה מצבות עומדות, אלא שהן חסרות זיהוי. ויתכן כי מדובר בכלל בקברי גויים. מספר צעדים קדימה, ונשימתם נעתקת לא בפעם הראשונה ולא האחרונה היום הזה: "אנו מגלים שעד מעץ, סגור, עליו חרוט ציור מן דוד! קברי יהודים! אנו דוחפים את השער שמתברר שאינו געול, ונכנסים לשטח התחום מעבר לו. שם נגלה מולנו שטח של כחמישה עשר מטר רבוע, ירוק כולו. במרכזו של השטח מתנוססת גבעה, כשני מטרים רוחבה, וסביב לה כעשרים מצבות. התחלנו אפוא לחפש ולאחר את הנשמה 'שלנו'. עברנו קבר אחרי קבר: פ"ג יהודה, פ"ג יענטא וכן הלאה, כולם שמות יהודיים מסביבות השנים תרפ"ז – תרפ"ח.

"לפתע קורא לי שותפי בהתרגשות: הנה המצבה ועליה הכד! התיאור מפי הנשמה התברר כמדויק עד לפרט האחרון. הנה כי כן, אנו עומדים ניצבים מול מצבה, עליה חרוט הכד – בדיוק כפי שנראה בחלום!". לשניים נדרשות כמה דקות להתאוששות. "לאחר שהתאוששנו", ממשיך הרב זריל כשהתרגשות נכרת בקולו, "אמרתי לו בוא ונלמד משניות, אך הוא סירב: לא, הבקשה הייתה להגיד כמה פרקי תהילים: אמרנו אפוא כמה פרקי תהילים בהתעוררות ובהתרגשות עצומה".

גם כעת, בשיחה עמנו חודש וחצי אחרי המקרה המדהים הזה, הרב זריל טרם מוצא מרגוע לנפשו: "לפי הרישום שעל המצבה עולה, כי מדובר באדם שנפטר בשנת תקע"ו, כלומר לפני 203 שנה. התובנה אליה הגעתי היא כמובן, ידועה לכולם אך כשנחשפים אליה מקרוב היא מדהימה שוב: מה כוחו של פרק תהילים וערכו, וכמה הוא חשוב עבור נשמה המתחננת ומשתוקקת, למעלה ממאתיים שנה מהסתלקותה, 'לקבל עוד פרק אחד עבורה!".

בעל המעשה הרב אליעזר ליפא זריל שליט"א, שנפשו לא ידעה מרגוע מהעובדה המופלאה, העלה את סיפור הדברים על הכתב, ושלה את המעשה בידי הגאון רבי אליהו מן שליט"א, נאמן בית רשכבה"ג מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, לקבל התיחסות ודעת תורה לענין. מרן עיין ממושכות בדף והשיבו, זה תוכן ותמצית דבריו והתיחסותו: אף שעברו כל כך הרבה שנים, אבל לפעמיים, עדיין הנשמה צריכה תיקון גם אחרי זמן רב כל כך. הרבה נשמות אינן צריכות כבר תיקון, אבל יש עוד נשמות הצריכות תיקון, אלא שיש חשבונות שמים נוספים, למי נותנים רשות שיוכל להשתדל לתקן את עצמו.

ולגבי חולם החלום, אף שמסתמא אינו מיוצאי חלציו של הנפטר, מכל מקום הודיעו לה לנשמה, שהאיש נמצא במקום זה (וזה כעין רוח הקודש), ונתנו לה יכולת לבקש ממנו בקשה שטוחה, לומר

בחור לא צעיר, וכבר לפני כמה שנים הבינו ההורים שאין ברירה אלא לחפש שידוכים לשניהם יחד בו זמנית, ומי שיתארס ראשון – יתארס, העיקר שמישהו כבר יתארס...

אולם, למרבה הכאב, גם דרכו של האב לא היתה סוגה בשושנים. בעודו לומד ומתעלה דיברו בו נכבדות, הצעות עלו וירדו כל העת, אולם דבר לא הבשיל לכדי הצעת שידוך שתבשר טוב. שנים ארוכות חלפו תוך כדי ציפיה והמתנה, תפילות ותחנונים, אולם טרם נראה פתרון באופק...

כמה ימים לפני סיפורנו, עלתה הצעה חדשה על הפרק. לאח הצעה נערה כלילת המעלות, כל הפרטים התאימו ככפפה ליד, העניינים התקדמו במהירות

שיא. עתה הגיעה השעה בה נועדים ההורים לסכם את העניינים הכספיים לקראת התקדמות השידוך בפועל, אולם הפגישה הזו – ניצפה את התקווה...

במהלכה התברר, כי הורי הנערה – אנשים מבוססים יחסית, חפצים להעניק לזוג הצעיר סכום כסף נכבד על מנת שיתחילו את חייהם ברגל ימין. הם רק מבקשים שהורי הבחור ישתתפו גם הם, ויעניקו סכום משלהם. כאן נוצרה בעיה: הורי הבחור הם אנשים שהפרוטה מצויה בכיסם, אבל השטרות קצת פחות... הם אינם יכולים להתחייב על סכום, אפילו לא קרוב למה שהתבקשו לתת...

הפגישה נמשכה בנסיון למצוא פתרון, הן כמה חפצו ההורים לקדם את השידוך לשביעות רצון כל הצדדים. אולם הפער התברר כהולך וגדל, הן בנושאי החתונה והן בנושאי הדירה וכל השאר. תוך אכזבה עמוקה וכאב לב עצום הבינו ההורים כי אין להם ברירה אלא להוריד גם את השידוך הזה מהפרק – לאחד שתלו בו כל כך הרבה תקוות...

וכאן אנו שבים לרגע בו הם שבים הביתה בערבו של יום, כשעל פניהם ניכרים צער רב ועוגמת נפש בשל החלטתה שנאלצו לקבל. את פניהם מקבלת בתם – אחותו הגדולה של הבחור, כאמור – בת 31! – והיא מזהה מיד את אותות הצער שעל פני הוריה. היא מבררת בעדינות מה קרה בפגישה, ואז הסתבר כי פער כספי גדול עומד בין הצדדים...

היא הסתגרה בחדרה שעה קלה, ואז יצאה ממנו בצעדים נחושים. היא ניגשה להוריה, ובגבורה נפשית מופלאה אמרה: 'ראו נא, הרי מזה מספר שנים אני עובדת ומשתכרת יפה ברוך השם. כבר צברתי

סכום כספי גדול שנועד לסייע לי בהקמת ביתי. בינתיים – כידוע – זה לא קרה, עודני מצפה לישועה. אני מעניקה לכם את הכסף שצברתי עד הנה, תוכלו אפוא להתחייב על הסכום הכספי הדרוש, ואחי הצעיר יבוא בשעה טובה בבגדי האירוסין!'

ההורים לא האמינו למשמע אוזניהם, וברגע הראשון אפילו ניסו להניא אותה מהחלטתה. הן גם ביחס אליה הם אינם יכולים להתחייב על סכום, אלא שיש לה כסף משלה, והוא שסייע לה בעת נישואיה – שהם מקווים שאיננו רחוק. ועתה, היא מבקשת להעניק את כל הסכום לאחיה הצעיר ממנה, ובכך לאפשר לו 'לעקוף' אותה ולהתארס לפניה! כמה גדלות נפש עילאית

תהילים על קברו, ביום היארצייתו. ובקשו זכות זו דוקא מאיש זה, שכנראה יש לו ולנשמתו שייכות לנפטר. ועניין מה שביקש התהילים דוקא ולא משניות, זה שייך ליארצייתו, וגם יש ענין במה שביקש לומר את התהילים ליד הקבר עצמו.

הוסיף בעל המעשה, רבי אליעזר ליפא זריל, וסיים את הסיפור במילים אלו:

דבר נוסף שהתפעלתי, כי משמיים זימנו שאף אני אהיה נוכח בכל המעשה, אף שלא אני הוא בעל החלום, ובפרט ששם הנפטר הינו ממש כשמי – אליעזר ליפמן (ליפא)...

כולנו מאמינים בני מאמינים, שהעולם הזה הוא רק פרוזדור, ולאחריו יש דין אמת, עד שעתידה הנשמה להגיע לן עדן ולבסוף לעולם הבא, ואינה מסיימת את תפקידה אחר פטירת האדם, אלא עולה אל עולם הנצח והאמת, שם נהנית היא מהשכר, או לחלופין סובלת מן הענישה, והכל לפי מעשיה בעולם הזה. אלא שהקב"ה רוצה שיהיה לכל אחד מאיתנו את כח הבחירה, ועל כן הוא מסתיר מאיתנו את המתרחש בעולמות העליונים, על מנת שנוכל לבחור בבחירה חופשית את הדרך הנכונה. לעיתים, אם יש זכות לדור, שולח הקב"ה איתותים וגילויים מפורשים על קיום העולמות העליונים, על מנת לעודד ולחזק את בניו, וכך התרחש בסיפור המצמר והמטלטל, שהרעיש את העולם היהודי כולו, אך כמובן שגם ללא גילויים אלו עלינו להתחזק תמיד באמונה תמימה, ולעשות רצון ה' כי כך ציווה ה', אבל יש כח בסיפורים מעין אלו, לטעת בנו כוחות מחזקים לעשות רצונו יתברך, והיה רצון שזוכה כולנו לעשות רצון בוראינו.

מוסף שבת קודש – פר' קרח תשע"ט

זה כלל גדול בתורה:

סיפור ויתור אצילי של אחות גדולה לאחיה הקטן ממנה שנתנה לו מכספה סכום כסף גדול על מנת שיתארס, ובסוף המפתיע:

ההורים לא האמינו למשמע אוזניהם, וברגע הראשון אפילו ניסו להניא אותה מהחלטתה. הן גם ביחס אליה הם אינם יכולים להתחייב על סכום, אלא שיש לה כסף משלה, והוא שסייע לה בעת נישואיה - שהם מקווים שאיננו רחוק. ועתה, היא מבקשת להעניק את כל הסכום לאחיה הצעיר ממנה, ובכך לאפשר לו 'לעקוף' אותה ולהתארס לפניה! כמה גדלות נפש עילאית יש בדבר!

ההורים היסטו, אבל דווקא היא עמדה ועודדה אותם. הם התקשרו לשדכן ובישרוהו כי חלה התפתחות מפעימה, ולפתע פתאום - יש בידיהם די כסף להתחייב.

היה זה בבית משפחת ב', המתגוררת בחו"ל, בשעת ערב מאוחרת. מאוכזבים ושוברי לב שבו ההורים לביתם, לאחר פגישה ארוכה בה תלו הרבה תקוות, אולם למרבה הצער – היא הכזיבה לחלוטין. כמה חפצו והשתוקקו כי הפגישה הזו תבשר את פריצת הדרך בדרכם לשמחה לה הם מייחלים מזה שנים – והנה, תקוותם נגזזה...

ברקע הדברים עמדה העובדה, כי מזה שנים ארוכות משפחת ב. מייחלת לשמוע קול שישון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה – וכבר לא משנה להם הסדר... בבית מתגוררת הבת הגדולה, שהיא כבר בת 31 (!) וטרם מצאה את זיווגה ההגון והראוי. אחריה משתרך תור שבראשו ניצב אחיה, גם הוא

יש בדבר!

ההורים היססו, אבל דווקא היא עמדה ועודדה אותם. הם התקשרו לשדכן ובישרוהו כי חלה התפתחות מפעימה, ולפתע פתאום – יש בידיהם די כסף להתחייב. השדכן שמח לשמוע, ושמתחו זו היתה רק הקדימון לשמחה העצומה שהרקיעה שחקים – עת כעבור כמה ימים התארס האח בשעה טובה ומוצלחת, כשהוריו מתחייבים להעניק את הכסף שקיבלו מאחותו המבוגרת ממנו!

והנה כי כן, 'ואהבת לרעך כמוך' – אני השם'. בורא עולם היושב ומזוג זיווגים, צפה וראה את 'אהבת ישראל' הכבירה של האחיות המבוגרת, ומיהר להתערב... תוך זמן קצר הוצע גם עבורה שידוך, בחור בן 26. למרות שבקהלתם מקובל כי צד הכלה הוא שמתחייב לתת את הכסף, ולמרות שהנערה מבוגרת בחמש שנים מהבחור המוצע – במקרה זה גיאותו הורי הבחור מדובר להתחייב על סכום הכסף כולו, בלי לבקש מצד הכלה אף פרוטה!

חלפו עוד כמה שבועות, והנה כי כן – הנערה באה בבית האירוסין. למעלה מעשור של המתנה ממושכת וכאובה הסתיימו בשמחת אירוסין מרגשת וקסומה, כאשר לשמחת כולם הבת המבוגרת מתארסת, ועוד זוכה בנדונה כבירה מאל"ף ועד ת"ו, באורח ניסי ממש. בורא עולם ראה את ההקרבה העצומה שלה, ושלה לה את ישועתה – פלוס שייק נכבד לכבוד השמחה הגדולה!

אחים יקרים, סיפור נפלא זה, שסופר מפי קרוב של משפחת ב. בגיליון 'קול ברמה', מעורר מחשבה עד כמה ככל שאהבת ישראל מועצמת ומפתחת, ככל שהיא פורחת ואיתנה – כך בורא עולם רווה ממנה רוב נחת ושולח את ברכתו! הנה כי כן, הנערה שהקריבה את כל חסכוניותה למען אח צעיר ממנה, כדי ש'יעקוף אותה ויזכה ליום משוש לבו עוד לפני – לא רק שלא הפסידה מכך דבר, אלא זכתה בישועתה באורח מפליא!

הבה נפנים את המסר, ונהפוך אותו לפעולה יומיומית שלנו. 'אהבת ישראל' דורשת חשיבה למען הזולת, הרגשת העובר עליו, אכפתיות אמיתית למענו, רצון כנה לבוא לקראתו, לצד עזרה של ממש, מעשים שלפעמים כוללים לא מעט הקרבה.

ובכל זאת – 'הריני מקבל על עצמי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך', כי רק כך נזכה לראות עד כמה 'אני השם' – להדק עמו את הקשר, להרוותו רוב נחת ממעשי בניו בעולם הזה, ולזכות בברכותיו ובישועתו!
(פניני פרשת השבוע)

ובקצרכם את קציר ארצכם:

כך הוצרך המלשין לברוח מעירו למקום בלתי ידוע, ומאיך החסיד ניצל מהפסד כספי ענק...

"ממה אתה מתפרנס?", שאלו הרבי בחביבות.

המיית השתאות עלתה מהנוכחים המופתעים. הרבי מכבד כל-כך את האיש הבזוי? העסקנים החליפו מבטים מבוהלים. מה קורה כאן?

לייבלה פלבל בעיניו במבוכה. השאלה הישירה תפסה אותו לא מוכן. לתומו סבר כי הרבי אינו מודע לעיסוקו המפוקפק. הוא גמגם תשובה לא-ברורה.

"שמע", חילצו הרבי מאי-הנעימות, "רצוני להציע לך אפיק פרנסה חדש. מה דעתך לקנות זיכיון לאספקת מזון בעבור צבא הקיסר? הדבר יוכל לאפשר לך

להתעשר בקלות.

לייבלה זקף את גבותיו בהתפעלות. מה השאלה! בוודאי ישמח להיות ספק סחורות של הצבא. ארשת שביעות רצון עלתה על פני הרבי. הוא הסב את מבטו לעבר אחד ממלוויו, חסיד עשיר, ואמר: "ר' משה, הלוו אתה מחזיק זיכיון לאספקת תבואה לצבא. אנקשך למכור רישיון זה לידינו לייבלה."

"הצדיק בא!", הדהדה הבשורה ברחובות. בבת אחת לבשה העיירה חג. לא בכל יום זוכה קהילה קטנה לכבוד כזה: האדמו"ר רבי מאיר מדז'יקוב פוקד את עיירתם!

הביקור הצפוי רומם את רוחם של יהודי המקום. תלאות היום-יום נשכחו, וקשיי החיים נדחקו לשוליים. מי מתעניין בזוטות בשעה גדולה זו!

ואכן, היום הגדול בא. מרכבתו של הרבי נראתה בפאתי העיירה, והשמחה הרקיעה שחקים. בני הקהילה נטשו את כל עיסוקיהם והתייצבו, מקטן ועד גדול, לקבל את פני הצדיק בהתרגשות גדולה.

אכסנייתו של הצדיק נהפכה מוקד עלייה לרגל. התושבים נכנסו לחדרו זה אחר זה ובידיהם פתקאות ברכה, שפירטו את צורכיהם ומצוקותיהם, והרבי קיבלם במאור פנים והרעיף עליהם טללי ברכה ועידוד.

ערב אחד, אחרי תפילת ערבית, נכנסה פמליה של עסקנים ופרנסי הקהל אל הרבי. ארשת פניהם הייתה רצינית וקודרת. "רבי", פתחו ואמרו, "בפינו עניין מעציב שאינו סובל דיחוי רגע אחד!"

"מה העניין?", נשא אליהם הרבי את מבטו.

ראשי הקהילה סיפרו לרבי על צרה שנפלה על הקהילה. יהודי, לייבלה שמו, מנסה למצוא חן בעיני השלטונות על-ידי הלשנות על אחיו. כל מי שאינו נושא חן בעיניו נמסר להלשנה, הגורמת לו צרות צרורות. האנשים מתחמקים מלהיתקל בו, כדי שלא להיות קרבן למזימותיו.

"אני מבטיח לכם לפעול ולשים קץ למצוקתכם", נענה הרבי. עיניהם של נציגי הציבור אורו. הם נפרדו לשלום מהרבי בתחושת הקלה גדולה.

זה קרה בשעת ערב, בהתכנסות הפרידה של הצדיק מבני הקהילה. הכול התייצבו בבית המדרש. גם לייבלה המלשין הופיע ונכנס לתוך הקהל. נוכחותו של האיש עוררה התלחשויות. אנשים החלו להתרחק מארבע אמותיו. הרחש גאה, ועורר את תשומת ליבו של הרבי.

כאשר נודעה לרבי זהותו של האיש, עלתה נהרה על פניו. הוא הפנה את מבטו לעבר לייבלה וקרא בקול: "שלום עליכם, ר' יהודי!"

חיוך מדושן עלה על פני האיש. סוף-סוף מכירים בערכו, והוא זוכה למעמד הראוי לו. בארשת חשיבות פסע לעבר הצדיק, לקבל ברכת שלום. הרבי הגיש לו כוס משקה והזמינו לשבת לצידו.

"ממה אתה מתפרנס?", שאלו הרבי בחביבות.

המיית השתאות עלתה מהנוכחים המופתעים. הרבי מכבד כל-כך את

לייבלה נותר עם סחורה שאין לה דורש, ועם התחייבויות שלעולם לא יוכל למלאן. נותרה לו דרך מילוט אחת ויחידה - להיעלם מהשטח ולהגר למדינה אחרת, שבה איש אינו מכיר אותו. וכך התעוררו בוקר אחד אנשי העיירה וגילו כי לייבלה ומשפחתו נעלמו ואינם. הם נדדו למרחקים, והשלווה שבה לשרות בעיירה.

ציפורניים בציפייה, ממתין לקציני הצבא שיצבאו על ביתו. כשנשא את מבטו לעבר האופק דמיון את תימרות העשן העולות משדה הקרב. כל נקישוה על הדלת הקפיצה אותו.

אבל הימים חלפו, וההזמנות המיוחלות התמהמהו מלבוא. חלף שבוע, חלפו שבועיים, ולייבלה יושב ומחכה בקוצר רוח.

יום אחד הגיעה הבשורה והלמה בראשו כמשקולת אדירה. הצדדים הניצים הגיעו להבנות, וברגע האחרון סוכם על רגיעה. אין מלחמה. לייבלה נותר עם סחורה שאין לה דורש, ועם התחייבויות שלעולם לא יוכל למלאן. נותרה לו

דרך מילוט אחת ויחידה – להיעלם מהשטח ולהגר למדינה אחרת, שבה איש אינו מכיר אותו.

וכך התעוררו בוקר אחד אנשי העיירה וגילו כי לייבלה ומשפחתו נעלמו ואינם. הם נדדו למרחקים, והשלווה שבה לשרות בעיירה.

(גל שיחת השבוע)

הורגל למלא את הוראות רבו, גם אם לא הבין כלל את סיבתן.

מהערב הזה יצא לייבלה זורה כולו. כבוד וגדולה נפלו בחלקו בלי שום מאמץ. הוא פסע זחוח לביתו, מהרהר באפשרויות העסקיות הרבות שנפלו לידיהו.

ההזדמנות להתעשר במהירות הגיעה מייד. בימים הבאים נפוצה ידיעה כי עימות חריף פרץ בגבול, ונראה כי האזור מתחמם לקראת מלחמה. החזשות הללו הסעירו את הרוחות ועוררו דאגה רבה, אולם באוזניו של לייבלה הן נשמעו כמנגינה עליזה. הביקוש של הצבא למזון יגבר, והוא יוכל להרוויח הון.

לייבלה לא בזבז רגע. הוא הכין צידה לדרך ויצא למסע רכישות רחב היקף. הוא עבר בין בעלי האחוזות בסביבה וחתם על חוזי ענק לקניית תבואה, שבהם התחייב לשלם בתוך זמן קצר על הסחורה שקנה.

בימים הבאים ספר את הדקות לפרוץ הקרבות, שגרמו למחיר התבואות להאמיר. הוא כסס

האיש הבזוי?! העסקנים החליפו מבטים מבוהלים. מה קורה כאן?

לייבלה פלבל בעיניו במבוכה. השאלה הישירה תפסה אותו לא מוכן. לתומו סבר כי הרבי אינו מודע לעיסוקו המפוקפק. הוא גמגם תשובה לא-ברורה.

"שמע", חילצו הרבי מאי-הנעימות, "רצוני להציע לך אפיק פרנסה חדש. מה דעתך לקנות זיכיון לאספקת מזון בעבור צבא הקיסר? הדבר יוכל לאפשר לך להתעשר בקלות".

לייבלה זקף את גבותיו בהתפעלות. מה השאלה! בודאי ישמח להיות ספק סחורות של הצבא. ארשת שביעות רצון עלתה על פני הרבי. הוא הסב את מבטו לעבר אחד ממלוויו, חסיד עשיר, ואמר: "ר' משה, הלוא אתה מחזיק זיכיון לאספקת תבואה לצבא. אבקשך למכור רישיון זה לידינו לייבלה".

הרבי הוסיף והפיס את דעתו של מקורבו: "מובן שלייבלה ישלם לך תמורת הרישיון". כמי שכפאו שד ניאות ר' משה לציית לעסקה. כחסיד נאמן

מחוברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

- ווארט יומי • סיפור יומי • הלכה יומית
- אור החיים הק' יומי • פניני אביר יעקב •
- זוהר יומי • פניני הדף היומי • זכרון לצדיק

ישירות למייל האישי

נכה
מתחילים
את היום!

או לחץ
כאן

להצטרפות:
newsletter.mechubarim@gmail.com

פנינים על הפרשה:

צריך שיהיו קדושים, כדי שיהיו ראויים לעורר קדושה העליונה, שהרי הקדושה העליונה אינה מתעוררת עד שתגיע לה הפעלה ממש המעוררת אותה, והפעלה הוא קול הדבור היוצא מפי האדם, מכיון שהוא רוחני ושרשו מקדושה העליונה שהוא חי וקיים לעד, בזה יש פח ועז ותעצומות לקול הזה לעלות ולבקע רקיעים עד שיגיע למקום שרשו שהוא שרש החיים הנצחיים, ועל ידו יתקנו עולמות העליונים. וזה דוקא כשיהיה קדוש, ולא נשתנה מקדושה העליונה שעולה לה עתה, שאם לא יהיה קדוש, הרי נתערב בהבלים הטמאים דסטרא אחרא, ואדברא מתיש פח הקדושה חס ושלום:

דיבור שאינו קדוש מייגע הקדושה

ועל זה נאמר (מלאכי ב יז) הונעתם ה' בדברכם, דהינו במקום שהיה ראוי שעל ידי דברכם אתם בונים עולמות עליונים בקדושה ותעשו הרמת ראש לקדושה, עכשו עשיתם חלישות ויגיעה וציפות לקדושה, והגברתם לסטרא אחרא, וזהו הונעתם ה' בדברכם, בדברכם ממש, שאינם קדושים, שנתעברו בהבלים טמאים כאמור:

דיבור קדוש ממשיך הקדושה

ועל זה אמר דוד המלך עליו השלום (תהלים לד יג-יד) מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב, נצר לשונך מרע ושפתיו מדבר מרמה. מזהיר דוד המלך עליו השלום ואומר מי האיש החפץ חיים, דהינו החיים העליונים דקדושה, להמשיכם אליו להאירם עליו, דזהו הנקרא אהב ימים לראות טוב, דהינו שאוהב ימי חייו שנתן לו הקדוש ברוך הוא בעולם הזה, כדי לראות טוב, דהינו שתשרה עליו קדושה העליונה, כדי שיעבד הקדוש ברוך הוא בשלמות, דזהו עקר בריאת האדם לעולם הזה. ואומר, מי שחפץ בדבר הזה, זה הדבר שצריך לשמר ולזהר בו כדי שישגי השגה הזאת שהוא חפץ בה, יקיים נצר לשונך מרע, דהינו צריך שידע שהענין הזה של תקון העולמות ובנינם תלוי בדבור האדם היוצא מפי על ידי עסק התורה והתפלות, ועל ידי ברכות המצוות. נמצא הכל תלוי בהבל הפה שהוא רוחני ועולה עד שמגיע לעולמות עליונים ונתקנים על ידו כאמור, ואין הבל הפה יכול לעשות פעלות אלו עד שיהיה הבל קדוש וטהור בלי תערובת הבלים טמאים, לכן צריך שמירה גדולה עד מאד שלא יטנף אותו ערל וטמא, וזהו נצר לשונך מרע ושפתיו מדבר מרמה, דהעקר הוא שמירת הבלים שלא יתערבו בהבלים הטמאים:

(שערי תשובה, אות יד)

שתיקה מביאה לקדושה

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם (ויקרא יט ב). קדשים תהיו אותיות 'שתיקה דומל', לרמוז דהרצוה להתקדש ירבה בשתיקה מענין דברים בטלים והכלי העולם, שלא יהיו דבריו רק בדברי תורה ותפלה ותכחות מוסר ויראת ה', שכל המרבה דברים מביא חטא, וסיג לחכמה היא השתיקה, ועל ידי השתיקה תגדל יראת ה' באדם ובא לידי קדושה וטהרה. וזהו קדשים תהיו, שתברבו בשתיקה מחמת מורא, ובהוה תתקדשו, וכיון שתתקדשו תהיו ראויים שאשרה קדושתו בכם, וזהו כי קדוש אני ה' אלקיכם:

(מעגלי צדק אות דל"ח)

תיקון העולמות ובנינם תלוי בדיבור האדם

קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם (ויקרא יט ב). תשובה ראשי תבות תתעורר בתשובה ותקן שבעה הבלים, לרמוז דעקר תקון האדם תלוי בשמירת פיו, משום דכל עבודת ה' יתברך בפה הם תלויים, שהתורה שהיא עקר כל העולמות תלויה בפה, כמו שכתוב (משלי ד כב) 'כי חיים הם למצאיהם, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (עירובין נד.) אל תקרי 'למצאיהם' אלא 'למוציאיהם' בפה, שהכל הקול שמוציא האדם מפי הוא רוחני, ויש לו פח לעלות למעלה ולבקע הרקיעים, ועולה מעלה מעלה עד שמגיע לעולמות העליונים, ופועל ועושה כל מה שראוי לעשות. והנה צריך שתקול הזה שיש בו פח לעשות פעלות בעולמות העליונים, יהיה זך טהור וקדוש, שאין בו פח לעשות פעלות קדושות בעולמות העליונים עד שתהיה דגמתו, כמו שהם קדושים כף צריך שיהיה הקול קדוש, דאז מצא מין את מינו ונעור, אבל אם הקול פגום חס ושלום, לא די שאין בו פח לתקן, אלא אדברא הוא מקלקל:

הקדוש יוכל להתדבק בקדושת ה'

ועל זה אמרה התורה (ויקרא יט ב) קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, דהינו אם אתם מבקשים ורוצים (להתדבק) [להתדבק] בקדושתו ותחול עליכם, צריכים אתם שתהיו קדושים, דבזה תחול עליכם קדושתו (ת"כ קדושים א). והנה מלת 'קדשים' ראשי תבות קול דבור שלכם יהיו מקדשים. עוד, ראשי תבות שמרו מחשבה דבור יהיו קדושים, לרמוז שבמחשבה והקול שבהם תלויה העבודה,

עצות וסגולות:

עניני תורה (א')

צדקה עם עמלי תורה - הרי זה כסף לכפרה

הכסף שרצית לתת לכפרה, תן אותו לעמלי תורה, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קה"ר יא א) אם רצית לעשות צדקה, עשה אותה עם עמלי תורה.

(פיתוחי חותם, פרשת כי תשא)

למחזיקי תורה גם יהיה תקומה וקיום לעתיד

הנה נודע דלעתיד לא יש קיום ותקומה כי אם לבעלי תורה (תדב"ר פ"ה), ולתומכים ביד לומדיה (כתובות קיא:), ולשומעים דברי תורה ומקיימים.

(פיתוחי חותם פרשת וארא, ד"ה והפשתה)

ע"י לימוד התורה מתרבים גם האור והשפע

על ידי עסק התורה לשמה אדם בונה עולמות עליונים למעלה ומקיים (זוהר ח"א ד:), דעל ידי התורה נברא העולם (שם ח"א ה.), וכשאדם לומדה לשמה גורם על ידי זה שיתקיימו העולמות ויתרבה האור והשפע בעולמות עליונים ותחתונים.

(דורש טוב, דרוש א' לנפטרים)

בכל יום מקבלים את התורה מחדש

ודקדקו הראשונים ז"ל, דכיון דנסח החתימה בלשון הוה שהוא 'נותן התורה, ולא אמר 'אשר נתן שהוא לשון עבר רק 'נותן' שהוא לשון הוה, מזה משמע דבכל יום ויום הקדוש ברוך הוא נותן חכמה בלב לומדי תורה לשמה לחדש חדושים אמתיים, וכל מה שמחדש האדם נחשב לו כאילו באותו יום קבל תורה מחדש, ולפיכך נתקנה חתימה זו בלשון הוה.

(אלף בינה, אות ב"ת ד)

אין לקב"ה חפץ אלא שיעסקו בתורה

ומה שאמר 'זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל, להורות בא דבזה שקבל הקדוש ברוך הוא כל השמים והורידן על הר סיני, דאין להקדוש ברוך הוא חפץ וחשק בכל העולמות שברא כי אם כשיעסקו ישראל בתורה, והראיה דכל השמים קפלן על הר סיני, ללמד דאינו חפץ כי אם במקום זה שהוא מקום תורה וכיוצא בו, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה.) אין לו להקדוש ברוך הוא אלא ארבע אמות של הלכה, לפי שבידיעת התורה דע האדם אלהותו יתברך וקבול על מלכותו.

(דורש טוב, דרוש ב' למתן תורה)

ע"י ריבוי ותוספת הקדושה זוכים לתורה

במה יזכה נער את ארחו, לשמור כדברך. בכל לבי דרשתיו אל תשגני ממצותיך (תהלים קיט ט-י). עכשו בא לומר, דהנה למוד התורה וקיום המצוות צריכים יראת שמים וטהרה ונקיות, שהם דבר רוחני וקדוש, ולא שיך שיחולו על גוף נגוף מלא אספסוף. וכמו שמצינו בקבלת התורה כמה אזרחות הזהיר הקדוש ברוך הוא למשה רבנו עליו השלום שיזהיר את ישראל שיקדשו את עצמם כראוי כדי שיהיו ראויים שתחול עליהם התורה, כמו שכתוב (שמות יט י) 'לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכ':

קודם קבלת התורה היו צריכים להוסיף כל יום קדושה יתירה

והנה ראוי להעיר, למה היה הצווי בלשון הזה שהצורך לפרט לו כל יום בפני עצמו באמרו (שם פסוקים י-יא) 'וקדשתם היום ומחר, והיו נכנים ליום השלישי, היה לו לומר 'וקדשתם שלשת ימים'. אלא הכונה לומר, שבכל יום צריך להוסיף קדושה יותר מיום שעבר, ולפיקר אמר להם 'וקדשתם היום, ועוד ומחר', צריכים להוסיף קדושה יותר מיום ראשון, ועוד בה שלישיה 'היו

חכמתו מתקיימת:

עיקר ביאת האדם לעולם לטרוח להבין דברי תורה על אמיתתם

והינו שאמר, מי שמנער מן התורה והמצוות או מנער מן היראה והקדושה, במה יזכה נער את ארחו עד שיזכה להשיג תורתך ומצותיך ולקיים כראוי כהלכתן. וזהו שאמר לשמור כדברך, דהינו להשיגם על אמתתם ולקיים כמתקנתם, כאשר צוית אתה ממש, בלי שום שגגה. ואני יודע בעצמי שגם אני עדין נקרא נער לעגן זה, והריני מוכן ומזמן לקבל עלי כל הדברים המועילים להשגה ולקיום זה לעשותם כראוי. והנה הדבר הגדול המועיל לעגן זה הוא שלמות הלב כראוי. תחלה, שיעזב האדם כל מחשבות והרהורים רעים, וגם כן יעזב כל מחשבות עגני העולם הזה, כי הבל המה מעשה תעתועים, ומתעים האדם מדרך חיים. ויהיה לבו פנוי תמיד לחשוב ביראת הבורא ולעגן בדברי תורה כדי לידע כל דבר על אמתתו, כי זה כל האדם ועקר ביאתו לעולם, כדי שיטרוח להבין דברי תורה על אמתתם ולחדש דבר מתוך דבר, וכמו שכתבו רבותינו ז"ל (ברכות ה.) אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ב)

נכנים' בקדושה יתרה ליום השלישי. וכל זה כדי שיהיו ראויים שתחול התורה עליהם, דלא שיך שיהיה דבר קדוש על דבר שאינו קדוש. וכמו שאמר הכתוב (ויקרא יט ב) 'קדשים תהיו כי קדוש אני, הכונה, כיון שאני קדוש, לא שיך קדושתו עליכם אם לא תהיו קדושים (תנחומא קדושים ב-ה). וכמו שכתוב (תהלים לד טו) 'סור מדע ועשה טוב, דלא שיך להתדבק בטוב עד שיסור מדע:

שאל כיצד יזכה המנוער מן המצוות להשגת התורה

ובא דוד המלך עליו השלום לומר: כל הדרךים המועילים להשגת התורה והמצוות, אני מכיר בהם, והריני מקבל עלי לקיים בכל יום ויום בתוספת מרבה על היום שעבר, ואני מחלה פניך שתעזרני על השגתם וקיומם, ולא יהיה בי שום דבר המעכב מלהשיגם ומלקיים. וזהו אמרו תחלה במה יזכה נער, נער נקרא המנוער מן התורה ומן המצוות. וגם מי שיש בידו תורה ומצוות ואין עמהם יראה וקדושה, עדין נקרא נער שעדין מנער מן התורה והמצוות, כל עוד שלא קיים ביראה ובקדושה. וכמאמר התנא (אבות פ"ג מ"ז) אם אין חכמה אין יראה, אם אין יראה אין חכמה. ועוד אמר (שם ג ט.) כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת, וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין

ישועות יעקב

דקה מתורתו של ה'אביר יעקב'

לשמיעת השיעורים 073-2951871

אור בהירות הנ"ך בהישג ידך!

אוצרותיהם של מגידים

פעם אמרו ל"חזון איש" זצ"ל, שפלוני הוא אדם גדול, רק שלפעמים יש לו נגיעות, אבל חוץ מזה הוא אדם גדול. אמר ה"חזון איש": אם היית אומר לי, שהוא אדם גדול אבל לפעמים הוא אוכל חזיר - מילא. אבל אדם שלפעמים נכנע לנגיעות - הדעה שלו מעוותת תמיד. הוא אף פעם לא אדם גדול.

הגאון רבי שלמה לוינשטיין: מי יכול לתת עצה טובה - הגר"א וסרמן אמר, שצריך שיהיו באדם ארבע מעלות כדי שיוכל לתת עצה טובה וישרה...

שוב הסתכל בן המלך על כף ידו הקמוצה של השר, ואמר: "זה עגל, וזה חלול. נראה לי, שמה שיש לך ביד זה גלגל של טרקטור..." יכול אדם להיות מלמד, אבל הוא לא בר דעת. המעלה השניה, שזקוק לה האדם כדי שיוכל ליעץ: שלא יהיה נוגע בדבר שהוא דן ומיעץ אודותיו, כי אם הוא נוגע בדבר - השכל מפסיק לפעול.

המעלה השלישית: שיהיה נקי מנגיעות בכל תחומי חיו, שלא יהיה משחד מאינטרסים אישיים כלשהם, כמו שמצאנו שצריך הדין להיות נקי מכל סוג של שחד, כדי לפסק בכל הלכה.

פעם אמרו ל"חזון איש" זצ"ל, שפלוני הוא אדם גדול, רק שלפעמים יש לו נגיעות, אבל חוץ מזה הוא אדם גדול. אמר ה"חזון איש": אם היית אומר לי, שהוא אדם גדול אבל לפעמים הוא אוכל חזיר - מילא. אבל אדם שלפעמים נכנע לנגיעות - הדעה שלו מעוותת תמיד. הוא אף פעם לא אדם גדול.

המעלה הרביעית: שיוכה לדעת תורה צרופה. לשכל האנושי יש גבול, אין הוא יכול להרחיק לראות בכל ענין. רק על פי דעת תורה נתן לתת עצה ישרה והגונה. ואין אדם זוכה לכוון לדעת תורה אלא אם הוא מתמסר כליל לתורה, שאז הוא זוכה לסייעתא דשמיא.

(הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - נאה דורש החדש על ויקרא)

חפץ מסתר, גם בלי לראותו".
"עד כדי כך?" התפעל השר. "בוא ונראה את כחך הגדול".

פנה השר לצד, הסיר את הטבעת שהיתה ענודה על אצבעו, והחזיקה בכף ידו הקמוצה.

"מה יש לי ביד?" שאל השר את בן המלך.

בן המלך הביט ברכוז רב, חשב חשובים שונים, ולבסוף אמר, "משהו עגל".

"יפה מאוד! זה באמת משהו עגל. ומה עוד יכול אתה לספר על החפץ הטמון בכף ידי?"

בן המלך הסתכל עוד רבע שעה, ואמר: "זה גם חלול".

"כל הכבוד!" השרים ועבדי המלך היו מלאי התפעלות, "אבל אולי תגיד לנו גם מה זה יכול להיות?"

ולפני עוד לא נתן מכשול (יט, יד).

פירש רש"י: "לפני הסומא בדבר לא נתן עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר מכר שדך וקח לך חמור, ואתה עוקף עליו ונוטלה הימנו".

בספר "אוצר אפרים" מובא בשם רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שצריך שיהיו באדם ארבע מעלות כדי שיוכל לתת עצה טובה וישרה:

המעלה הראשונה - שיהיה האדם בר דעת.

סיפור עממי מספר על בן מלך, שהיה שוטה מפלג. בושות גדולות נגרמו למלך בגלל טפשותו של הבן, ודאגה רבה מלאה את לבו, שהרי עתיד הבן השוטה לעלות על כסא המלוכה אחריו, וסכנה גדולה נשקפת עקב כך לכל הממלכה.

יום אחד נודע למלך, שבמדינה מרחקת מתגורר אדם מלמד מאד, שביכלתו להקנות חכמה ודעת אף לאדם הבור ביותר. שלח המלך את בנו השוטה אל החכם המלמד שבארץ הרחוקה, ושהה שם בן המלך מספר שנים, עד שקנה לעצמו חכמות מרבות.

בשובו נערכה לכבודו מסבה גדולה, ובמהלכה פנה אליו אחד השרים ושאל: "האם באמת החכים אותך החכם המלמד שבארץ הרחוקה?"

אמר בן המלך: "ודאי, הרבה מאד חכמות רכשתי שם".

"ומה, למשל?" שאל השר.

אמר לו בן המלך: "אני יכול לעמד על טיבו של

אוצרותיהם של מגידים

כשהגיעו למעבר הגבול, היו שם חיילים גרמנים. הקצין הגרמני הורה לנהג לעצר ובקש לבדק את נוסעי הרכב. הוא בחן את הנוסעים וראה אנשים כחושים וחלופים, שאל: "איך יתכן שהם גנרלים?... הרבי מבעלז ראה שם לוח שחמט. שאל את הקצין: "אתה יודע לשחק שחמט?" אמר: "כן". אמר לו: "בוא נשחק"... רבי אהרן שיחק שחמט עם הקצין הגרמני, ונתן לו לנצח אותו. אמר הקצין: "אחרי שנצחתי אותך, אתה יכול לנסוע"...

שאלו את רבי אהרן מבעלז, מה היה הסוד. אמר: "עשו צריך תמיד להרגיש מנצח. נתתי לו את הרגשת הנצחון, זה ספק אותו, ואז הוא הניח לי לנפשי".

הגאון רבי גואל אלקריף: ענין השוחד לשטן ביום כיפור למרות שעם השטן לא עושים עסקים, ואין שום שיג ושיח אתו!

עתק, והוא הסיע משם ברכבו את האדמו"ר רבי אהרן מבעלז, את אחיו רבי מרדכי מבילגוריי (אביו של הרבי מבעלז שליט"א) ואת המשב"ק רבי דוד שפירא, כשהם מחפשים לגנרלים הונגריים.

התכנית היתה להבריח את הגבול. הדרך היתה מסכנת, אך הם זכו לנסי נסים. באמצע הדרך, לפתע פתאום נתקע הרכב. הנהג היה אובד עצות. לפתע הופיע במקום אדם זקן, חגור חגורת עור למתניו. הוא ראה את הרכב עומד על מקומו, התקרב אל הנהג ושאל: "מה קורה? צריכים עזרה?" אמר לו הנהג: "הרכב תקוע". האלמוני נגע באחד הכפתורים והתניע את הרכב, וכך הם המשיכו בדרכם.

אמר להם רבי אהרן מבעלז: בפיוט "אלהינו הנביא" הנאמר במוצאי שבת נאמר: "איש ואזור עור אזור במתניו" – זה אליהו הנביא, שנאמר עליו (מלכים ב א, ח): "ואזור עור אזור במתניו".

כשהגיעו למעבר הגבול, היו שם חילים גרמנים. הקצין הגרמני הורה לנהג לעצר ובקש לבדק את נוסעי הרכב. הוא בחן את הנוסעים וראה אנשים כחושים וחלופים, שאל: "איך יתכן שהם גנרלים?..."

הרבי מבעלז ראה שם לוח שחמט. שאל את הקצין: "אתה יודע לשחק שחמט?" אמר: "כן". אמר לו: "בוא נשחק"... רבי אהרן שיחק שחמט עם הקצין הגרמני, ונתן לו לנצח אותו. אמר הקצין: "אחרי שנצחתי אותך, אתה יכול לנסוע"...

שאלו את רבי אהרן מבעלז, מה היה הסוד. אמר: "עשו צריך תמיד להרגיש מנצח. נתתי לו את הרגשת הנצחון, זה ספק אותו, ואז הוא הניח לי לנפשי".

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א – נאה דורש החדש על ויקרא)

איך עושים אתו עסקים?

אומר הרב פינקוס: צא וראה מה בין יהודי לגוי. הגוי נהנה מן הרע, ככל שיש יותר אכזריות ורע – כך גדולה הנאתו והוא בא על ספקו. מי שאלים יותר – הוא המצליח. לעמת זאת, היהודי נפשו עדינה והוא אינו יכול לשאת את הרע. כשהוא רואה גלוי של אלימות – נפשו מתחלחלת.

השטן נהנה מן הרע: מדוע יש מלחמה תמידית בין השטן לעם ישראל? השטן אומר ליהודי: אני מבין שאתה רוצה עולם הבא ואני רוצה עולם הזה, אבל אל תקח את העולם הזה שלי!

ואז מגיע יום כפור. נותנים שחד לשטן – שעיר שכלו הולך לעזאזל, ובינתיים היהודי מביא שעיר אחד שכלו לה, קרבן לה.

ביום כפור עיקר העבודה היא לבער את הרע:

זמן קצר לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, ביום הושענא רבה ת"ש, נכנסו הגרמנים לעיר בעלז. הנאצים חפשו בראש ובראשונה את הרבנים, בידעם את השפעתם הרבה על בני קהלתם. האדמו"ר רבי אהרן מבעלז היה בסכנת חיים. לאחר שסיים את ההקפות של שמחת תורה החליט להמלט מן העיר. הוא נמלט לגטו קרקוב, ומשם לגטו בוכניה שלידי קרקוב.

מקרביו שיחדו קצין הונגרי והעבירו לו סכום

ונתן אהרן על שני השעירים גדולות גורל אחד לה וגורל אחד לעזאזל (טז, ח)

אומרים חז"ל, שהשעיר שהולך לעזאזל הוא עקר הכפרה של עם ישראל. ותמה הרמב"ן, מה פשר נתינת השחד לשטן? כיצד מועיל הדבר על ידי זריקת השעיר לעזאזל למנוע את קטרונו של השטן?

ועוד מוסיף ושואל רבי שמשון פינקוס זצ"ל, ממתן עושים עסקים עם השטן? הרי ידוע שאין עושים אתו עסקים!

רבי יוסף די לה ריינא היה מחכמי איטליה לפני כשש מאות שנה. מספר עליו שרצה להביא את הגאולה על ידי המתתו של השטן. רבי יוסף וקבוצת תלמידיו השביעו את אליהו הנביא שילמד אותם כיצד לגבר על השטן. אליהו הנביא הזהירו מלנסות את כחו כנגד השטן, משום שלא הגיע לדרגת הקדושה והטהרה הנדרשת כדי לגבר על השטן. אך כשראה אליהו הנביא את התעקשותו, מסר לו את השמות הקדושים שבעזרתם יוכל להלחם בשטן.

רבי יוסף ותלמידיו עלו להר שעיר, ושם עלה בידם לתפס את השטן אשר התגלה אליהם בצורת כלב. הם כבלו אותו ואת לילית אשרו בשלשלאות. הכלב התחנן בפניו שיתן לו לאכל, אך הוא סרב. בידי רבי יוסף די לה ריינא היתה קטרת, והכלב בקש ממנו שיתן לו להריחה. רבי יוסף התפתה ונתן לו להריח את הקטרת. בכך נחשב לו כמקטיר לעבודה זרה, וכתוצאה מכך הצליח השטן לגבר עליו. מובא כי האריז"ל התאמץ כדי לתקן את נשמתו של רבי יוסף די לה ריינא.

איפה היתה הנפילה שלו? בכך שנכנס אתו למשא ומתן. עם השטן לא עושים עסקים, אין שום שיג ושיח אתו!

אם כן, איך נותנים שחד לשטן ביום הכפורים?

אוצרותיהם של מגידים

כאשר חלה הרה"ק בעל הערוגת הבושם זצ"ל קודם פטירתו, אירע פעם שנדחקו הרבה תלמידים לתוך חדרו, ובנו ביקש שיצאו מן החדר כדי שיהיה האויר זך ונקי, נענה ואמר: 'אומרים בשם הרה"ק מראזלא זי"ע, שכל קיבוץ של יהודים מסוגל לחכמה, כי הדברים קל וחומר, ומה אוירא דארץ ישראל אמרו חז"ל (ב"ב קנח): שמחכים, אוירא של בני ישראל עצמם על אחת כמה וכמה'. אמר לו בנו: 'הלא לא אמרו שמרפא, אלא שמחכים'. השיב הערוגת הבושם: 'הרי זה כתוב מפורש, 'החכמה תחיה בעליה' (קהלת ז, יב), ואם כן כיון שאויר בני ישראל מסוגל לחכמה, ממילא נמשך מזה גם רפואה'

הגאון רבי מאיר צוויבל שליט"א: במעלת התאספות בני ישראל המסוגל לחכמה ולרפואה...

תהיו, 'הייליג זאל עטץ זיך, הייליג מלשון רפואה, כלומר שהאויר שלכם מביא רפואה. וזהו שכתב רש"י על זה, 'מלמד שנאמרה פרשה זו בהקלה', דהיינו שכאשר מתאספים יחד קהל מישראל הרי זה מסוגל לרפואה.

ובדרך זה איכא לפרש דברי המדרש (ויק"ד כד, ג) 'קדושים תהיו, הדא הוא דכתיב (תהלים כ, ג) 'ישלח עזרך מקודש'. דהיינו שאם תרצה להביא הוכחה לזה שאוירא דבני ישראל מרפא, 'ישלח עזרך מקודש ומציון יסעדך, מארץ הקודש ומהר ציון תמצא לזה סמך וראיה, שכמו שאוירא דארץ ישראל מחכים ומרפא, קל וחומר לאויר של בני ישראל שמסוגל להביא רפואה שלימה.

(הגאון רבי מאיר צוויבל שליט"א – גליון המאיר)

קדושים תהיו כי קדוש אני (יט, ב).
כאשר חלה הרה"ק בעל הערוגת הבושם זצ"ל קודם פטירתו, אירע פעם שנדחקו הרבה תלמידים לתוך חדרו, ובנו הגאון רבי אברהם יוסף זצ"ל ביקש שיצאו מן החדר כדי שיהיה האויר זך ונקי, נענה פטירתו, אירע פעם שנדחקו הרבה תלמידים לתוך חדרו, ובנו הגאון רבי אברהם יוסף זצ"ל מראזלא זי"ע, שכל קיבוץ של יהודים מסוגל לחכמה, כי הדברים קל וחומר, ומה אוירא דארץ ישראל אמרו חז"ל (ב"ב קנח): שמחכים, אוירא של בני ישראל עצמם על אחת כמה וכמה. אמר לו בנו: 'הלא לא אמרו שמרפא, אלא שמחכים'. השיב הערוגת הבושם: 'הרי זה כתוב מפורש, 'החכמה תחיה בעליה' (קהלת ז, יב), ואם כן כיון שאויר בני ישראל מסוגל לחכמה, ממילא נמשך מזה גם רפואה. עד כאן המעשה.
ובזה יש לפרש הפסוק (ויקרא יט, ב) 'קדושים

בשעה שתים בלילה, אתה יושב במרפסת ונהנה מהאויר הצח ומהשקט, ופתאם אתה רואה את השכן הזה יוצא בשקט מהבית, עם סולם ביד וכובע גרב על הפנים. בצד אחד של החגורה יש לו לום, ובצד השני יש לו מספרי ברזל גדולים. אתה עוקב אחריו בעיניך, משתומם, ופתאם אתה קולט שהוא מטפס על הסולם לדירה בקומה השניה, שם מתגוררת אשה אלמנה שסוחרת ביהלומים. אתה המום. אתה שואל את עצמך: מה בדיוק הוא עושה? אומרת לך המשנה: "והוי דן את כל האדם לכף זכות". איך אפשר לדון דבר כזה לכף זכות?

הגאון רבי ברוך רוזנבלום: לדון לכף זכות גם אם אין אופציה רגילה זכות, רק בדרך פלפול ועקלתון...

יקרים ולפזר עליו ממון, כדי שתקנה אהבתו. ואיך קשור "והוי דן את כל האדם לכף זכות" לענין? אומר רבי חיים מוולוז'ין (ב"רוח חיים): "והוי דן - ובתנאי שתדון לכף זכות, כי בלתי זאת לא

פרחיה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות". "עשה לך רב", בחנם, כמו שנאמר (גדרים לו ע"א): "מה אני בחנם - אף אתם נמי בחנם". "קנה לך חבר", ואפלו אתה צריך לקנותו בדמים

בצדק תשפט עמיתך (יט, טו). רש"י מבאר: "כמשמעו. דבר אחר: הוי דן את חברך לכף זכות". כתב הסמ"ג, וכן מובא ב"חנור", שהמצוה לדון לכף זכות שייכת גם בגברים וגם בנשים. אומרת המשנה באבות (א, ו): "יהושע בן

אוצרותיהם של מגידים

על שלוח הקן, שהיונה-האמא דוגרת רק בלילה. השכן חזר מאחר בלילה משעור, ונזכר בדברי הרב, ואמר לעצמו - זה הזמן לעשות שלוח הקן! ישאל השואל: "יפה מאד, אבל למה כובע גרב?"

התשובה פשוטה מאד - כי הוא פוחד שהיונה תעוף לו על הפרצוף. "ולמה הוא צריך לום?"

כי הרב אמר בשעור, שאי אפשר לבוא אל היונה ולהגיד לה "תעופי מפה". צריך לגעת ביונה ולהזיז אותה. הוא לא מצא בבית מטאטא, אבל הוא מצא בבית את הלום של "משה - הפורץ החרדי", אז הוא לקח אותו, כדי שאתו הוא ידחף את היונה.

"ולמה צריך מספרי ברזל?"

אה, אולי בשביל לשבר את הביצים...

מה אתם אומרים על הרעיון הגאוני הזה?

אתה יושב בצהרי השבת במרפסת, ורואה את אחד ממתפללי בית הכנסת נכנס לרכב שלו, מתניע ונוסע. בלי שום סבה נראית לעין. אין אתו איזה ילד פצוע ולא אשה כורעת ללדת. אתה אומר לעצמך: "פקוח נפש, לכן הוא נסע. גם אם אני לא יודע ולא מבין".

יפה מאד, דנת לכף זכות.

אבל עכשו נבוא ונשאל שאלה קצת מהפכנית: למה זה משנה אם תדון לכף זכות? הרי בכל מקרה, אסור לך להוציא מהפה שלך שום מלה, כי אם תאמר משהו, אתה תעבר על "לא תלך רכיל בעמך".

אם כך, עקד המצוה הזאת במחשבה.

הקב"ה אומר: אני מבקש ממך, אל תראה רע במישהו!

"אה, אבל ראיתי אותו עם סלם, עם כובע גרב ולום ומספרי ברזל בשתיים בלילה..." "ראיתי אותו נוסע בשבת, בלי שום סבה נראית לעין".

נכון, אבל מאחר שהקב"ה רוצה שלא נראה רע באדם שאינו רשע, אנחנו צריכים לאמן את המחשבה שלנו לא לראות רע.

יתרה מזו, נאמן את עצמנו אפלו להתבונן באופן "עקום", כאשר יש בכך צורך, כדי למצא צד זכות. (הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - דורש טוב ויקרא)

ברזל גדולים. אתה עוקב אחריו בעיניך, משתומם, ופתאום אתה קולט שהוא מטפס על הסולם לדירה בקומה השנייה, שם מתגוררת אשה אלמנה שסוחרת ביהלומים. אתה המום. אתה שואל את עצמך: מה בדיוק הוא עושה?

אומרת לך המשנה: "זהו דן את כל האדם לכף זכות".

איך אפשר לדון דבר כזה לכף זכות?

אם תרצה לומר, שבעלת הדירה נתקעה בדירתה, והוא מחליץ אותה כעת - בשביל מה כובע גרב על הפנים?

ואם תאמר, שהוא בא להציל אותה מפורצים שחדרו לדירה שלה - בשביל מה מספרי הברזל הגדולים?

קשה, קשה מאד למצא איזושהי כף זכות. ועל אף שקשה, צריך להתאמץ ולמצא אפשרות של כף זכות. צריך לקחת את הסיטואציה העקמה ביותר שיש, ולהלביש על המקרה.

השמועה מספרת, שמישהו שאל פעם את ה"פני מנחם" מגור, למה נאמר לדון ל"כף" זכות ולא למזלג?

אמר ה"פני מנחם": אין הכונה לכלי אכל, אלא לכף נעלים. מה עושים אם הרגל לא מצליחה להכנס לנעל? לוקחים כף נעלים ודוחפים בכח! כך, גם אם קשה להכניס ללב איזושהי כף זכות, דוחפים בכח עד שהיא תכנס!

ואיזו כף זכות נוכל "לדחף" על השכן ירא-השמים עם הכובע גרב?

בואו נאמר, שהוא טפס למעלה כי רצה לעשות שלוח הקן. הוא ראה שיש על הצנור המרכזי קן ובו יונה שדוגרת על הביצים, והרב אמר בשעור

תכון חבורתך עמו, כי יתראה בעיניך כי הרב או החבר אינם עושים כהגן ויפל מריבה ביניכם. לכן אמר 'זהו דן כל אדם לכף זכות'.

אם לא תדון לכף זכות, לא יהיה לך לא רב ולא חבר. אם הרב יעשה איזשהו מעשה שלא ממש ימצא חן בעיניך, אתה תאמר: "איזה מין רב זה?" אתה תבזה אותו בלבך, וממילא לא תשמע בקולו ותעזב אותו. וכך גם לגבי החבר - אם הוא יעשה מעשה שלא ימצא חן בעיניך, אתה תבזו לו ואולי גם תתקוטט אותו, ותותר ללא חבר ורע.

גם אם צד הזכות קצת הזוי...

כידוע, ההלכה מורה לנו את מי עלינו לדון לכף זכות, ואת מי לא דנים לכף זכות.

כותב רבנו יונה ב"שערי תשובה" (שער ג אות ריח): "אם האיש ההוא ירא אלקים, נתחייבת לדון אותו לכף זכות על דרך אמת, גם כי יהיה הדבר קרוב ונוטה יותר אצל הדעת לכף חובה". כלומר, גם אם ההגיון אומר אחרת!

"ואם הוא מן הבינונים, אשר יזהרו מן החטא ופעמים יכשלו בו, יש עליך להטות הספק ולהכריעו לכף הזכות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הדן את חברו לכף זכות - המקום דינהו לכף זכות. והיא מצות עשה מן התורה. שנאמר (ויקרא יט): 'בצדק תשפט עמיתך'".

אם אותו אדם שומר תורה ומצוות, אבל קורה לפעמים שהוא נכשל, רחמנא ליצלן - יש להכריע לכף זכות, וזו מצות עשה מן התורה.

"ואם הדבר נוטה לכף חובה - יהיה הדבר אצלך כמו ספק, ואל תכריעהו לכף חובה".

"ואם האיש ההוא רב מעשיו לרע, או בחנתו כי אין יראת אלקים בלבבו - תכריע מעשיו ודבריו לכף חובה, שנאמר (משלי כא, יב): 'משכיל צדיק לבית רשע, מסלף רשעים לרע'".

אני רוצה להביא בפניכם סיטואציה:

יש לך שכן, שאתה מכיר אותו בתור אדם ירא שמים. הוא מתפלל בכל בקר בהגן החמה, אחר כך הוא נכנס לשעור בדף היומי, משתדל לדקדק במצוה קלה כבחמורה.

פעם אחת, בשעה שתיים בלילה, אתה יושב במרפסת ונהנה מהאוויר הצח ומהשקט, ופתאום אתה רואה את השכן הזה יוצא בשקט מהבית, עם סולם ביד וכובע גרב על הפנים. בצד אחד של התגורה יש לו לום, ובצד השני יש לו מספרי

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

השבוע במדור:

חולה השומע ספירת העומר מחבירו האם צריך לעמוד | האם מותר להיכנס לדירה חדשה בימי ספירת העומר? | האם מותר לסייד ולשפץ דירה בימי ספירת העומר? | שמיעת ניגונים בימי העומר | נישואין בימי ספירת העומר | שירים בפה | שמיעת מוזיקה להפיג עצב בספירת העומר | אשה שסופרת ספירת העומר ושכחה יום אחד | אי עשיית מלאכה בזמן ספירת העומר | הדלקת נרות שבת בפמוט העשוי משבעה קנים | קנס למי ששכח להדליק נרות שבת | מתי מתחילה להדליק נרות שבת | נרות שבת במלון ובית חולים

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א
רבה של שכונת רמת אלחנן בבני ברק

כתב (בהשמטות) שלפי הסברא הראשונה אתי שפי המנהג שלנו שאנו אומרים עשרת בני המן כל אחד בפני עצמו, ואין יוצאין בהקורא, משום דהא מבואר במגילה דף טז ע"ב דצריך לאמרן בנשימה אחת, ובזה לא שייך לצאת על ידי אחת, ואתי גם שפיר למה אנו כותבים אותו באותיות גדולות, אף על פי שאינם במסורת, דהא מבואר בתוס' בברכות (דף מו ע"ב ד"ה והטוב) דהיכא דכל הקהל אומרים בקול רם צריך לכתוב גדול.

ולכאורה שאלתנו קשורה לחקירה זו, דאם נאמר כהבית הלוי ששומע כעונה הרי זה נחשב כאילו הוא לבדו מברך, צריך השומע לעמוד, אך אם נאמר כדברי החזו"א, דאמירת חבירו פוטרנו, לא צריך לעמוד, דכשם שקריאת חבירו מתוך המגילה נחשבת כאילו הוא קרא מתוך המגילה, כך גם עמידת חבירו נחשבת כאילו הוא עומד.

והנה הביאור הלכה (סימן תפ"ד ומצוה) כתב שנחלקו הראשונים אי אמרינן שומע כעונה בספירת העומר, והביא דברי הר"ן גיאורת שמשמע מדבריו שיוצאים, מדקאמר הר"ן גיאורת וז"ל: אנו קבלנו מרבתינו אסמכתא לספירת העומר בעמידה, מדכתיב 'מהחל חרמש בקמה', שאין ת"ל 'בקמה' ללמדך שבקומה ובעמידה, ובמוצאי שבת שאומרים לאחר תפלת ערבית ויהי נועם וקדושה דסידרא כשהן יושבין, נהגו הראשונים לברך ש"ץ מעומד, וכל הקהל עונין אמן בכוונה, שלא להטריה הצבור לחזור ולעמוד, עכ"ל. הרי

שעצם השמיעה נחשבת כעונה, ויוצא ידי חובתו בשמיעה, ולפי זה אכתי ליכא בשמיעה זו קול רם. אבל אם נפרש ענין שומע כעונה, דקריאת ואמירת חבירו פוטרנו, הרי שפיר איכא קול רם של חבירו, ומעשה חבירו מועלת לפטור אותו.

אכן החזו"א (קמ"א סימן ז) כתב כסברא השנייה, שהקריאה של חבירו פוטרנו, והביא לזה ראיה, מהא דשומע קריאת המגילה יצא, והרי בעינן דוקא קריאה מתוך הספר, ואם השמיעה הוא כאחד מעניני הדיבור, והשמיעה עצמה היא קריאתה, הרי אין זו קריאה מתוך הספר אלא בעל פה, אלא על כרחך דמעשה חבירו מהני בשבילו, וחבירו הא קורא מתוך הכתב.

ובחקירה הזאת נסתפק הצפנת פענה (פ"ב מהלכות גירושין ה"ז) אם שומע כעונה הוא רק לענין הדין, או שהוי כעונה ממש, ולפי זה

חולה השומע ספירת העומר מחבירו האם צריך לעמוד

שאלה: כתב המשנ"ב (סימן תפ"ד סק"ה) שנחלקו האחרונים אם יכול להוציא חבירו בספירת העומר, אי אמרינן בזה שומע כעונה, או שמא בספירת העומר יש מצוה על כל אחד ואחד לספור בעצמו. ומסתבר שחולה שאינו יכול לדבר, לפחות ישמע מאחר, לצאת את ידי הפוסקים שיוצאים, אך יש להסתפק על הא דכתב השו"ע (שם ס"א) שצריך לספור מעומד. האם גם היוצאים ידי חובתם בשמיעה צריכים לעמוד, או שמא יכולים לישב אפילו לכתחילה?

תשובה: בספר בית הלוי על התורה (סוף הקונטרס לחנוכה) כתב מה שאמר חכם אחד דכהן אחד יכול לומר ברכת כהנים, ושאר הכהנים ישמעו, אם היה מקום לומר כן היינו מרויחים בזה לפרש לשון המשנה במגילה דף כד ע"א המפטיד בנביא הוא פורס על שמע, והוא עובר לפני התיבה, והוא נושא את כפיו, דלא ידענו פירושה של המשנה בפשיטות, דהא כל כהן נושא את כפיו, ולפי זה נוחא דהוא יאמר את כל הפסוקים להוציא את כל הכהנים, ולא נהירא, דברכת כהנים צריך קול רם כמבואר בסוטה (דף לח ע"א) ובזה לא שייך שומע כעונה.

וכתב הקהלות יעקב (ברכות סימן יא) ונראה דדעת הבית הלוי בענין שומע כעונה הוא,

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

ס"ד) כתב וז"ל: וצריך לספור מעומד, ועיקר הטעם מבואר בזוהר תצוה, משום דהספירה ענין גדול כתפלת שמו"ע ולכן צריך מעומד, יעו"ש, אם כן כשם שבתפילה השומעים מהש"ץ צריכים לעמוד. הכי נמי גם בספירת העומר צריך לעמוד. ונראה שבענייננו לכתחילה יעמדו, אך אם זה קשה להם, יכולים לסמוך על הר"ץ גיאות ולישב. ועוד שכתב המשנ"ב (סימן פט"ו) שבדיעבד אפילו אם ספר מיושב יצא.

יעמדו כשחזור הש"ץ התפלה, וכתב המשנ"ב (סק"כ) שטעמם כיון שמכוונים ושומעים מש"ץ שומע כעונה, וכאילו מתפללין בעצמם דמיא, הרי משמע ששומע כעונה הוה כאילו הוא עצמו אומר, ולכן צריך גם כן לעמוד, וא"כ למה בספירת העומר אין צריכים השומעים לעמוד. ואולי יש לדחות דשאני תפלה דיסודה הוא עמידה לפני המלך, ואין סתירה מזה לספירת העומר שאין צריך לעמוד. אלא שהערוך השלחן (סימן פט"ו)

שמבואר דאם יוצא ברכת העומר מחברו, אינו חייב לעמוד. אך צ"ע מהא דכתב המחצית השקל והביאו השער הציון (סימן תר"ץ סק"א) דגם השומעים הברכה של מגילה צריכים לעמוד, כיון דיוצאים ע"י שמיעה, משום דשומע כעונה, והוה כאילו הוא מברך, ולכן צריך השומע לעמוד כמו המברך מצד הדין. כמו כן כתב הרמ"א (סימן קכ"ד) שכל העם

הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א בעל ה'לקוט יוסף'

הרבה מהאחרונים שבימי ספירת העומר מותר לברך 'שהחיינו' על פרי חדש. כך כתב בספר פחד יצחק (להגאון רבי יצחק לומפרונטי) הובא בספר עקרי הד"ט (סימן כא אות יז) שכך המנהג, בגלילותיו. וכן העלה הגאון רבי מרדכי כרמי (בן דורו של מרן החיד"א, בספרו מאמר מרדכי סימן תצ"ג סק"ב), שו"ת דברי מלכיאל, שו"ת קרן לדוד (מסאטמאר), וכ"כ הגאון רבי יצחק פלאגי בספר יפה ללב (חלק ב' ס' תצ"ג סק"ב) שכן המנהג לברך שהחיינו אף בימי הספירה. וכן כתב בשו"ת ויאמר מאיר (להגאון רבי מאיר ועקנין, רבה של טבריה, סימן ב).

ואמנם בספר עוללות אפרים (חלק ב' מאמר קז) כתב שהמנהג שלא לברך שהחיינו בימי ספיה"ע כמו שאין מברכים בימי בין המצרים. אולם להלכה אנו פוסקים כרוב האחרונים וכך המנהג לברך שהחיינו בימי ספירת העומר, אלא שנוהגים בהם מנהגי אבלות, שאין נושאים אשה, ואין מסתפרים, אבל שאר הדברים מותרים. ולכן מותר להיכנס לבית חדש בימי העומר, ומותר לבנות ולצבוע את הדירה, ובפרט בארץ ישראל שאדם שבונה דירה חדשה בארץ ישראל, והגר בארץ ישראל, שמצוה זו שקולה כנגד כל המצוות.

ורק שמחת נישואין שזה שמחה יתירה, הוזהרו להימנע, בגלל פטירת תלמידי רבי עקיבא.

שמיעת ניגונים

וכמו כן הוזהרו האחרונים לענין שמיעת ניגונים בכלי שיר, וריקודים ומחולות בימי ספירת העומר, בסעודת הרשות. ובשאר ימות השנה יש הרבה שנוהגים, גם לאחר החורבן, להקל לשמוע שירים, שירות ותשבחות לה, או בכדי שלא יכנסו לעצבות ודכאון, אבל בימי הספירה נמנעים. כך

(סימן תקנ"א סעיף ב), וכתבו האחרונים שם, שיש להימנע מלצבוע בדירה, וא"כ לכאורה גם בימי ספירת העומר צריך להימנע מזה.

אולם נראה שיש חילוק גדול בין ימי חודש אב לבין ימי הספירה. בחודש אב אירעו דברים קשים לעם ישראל, חורבן בית ראשון ושני, ורבים נהרגו ונשחטו, ויצאו לגלות. לפני החורבן היה כל אחד יושב בשקט ובשלום, איש תחת גפנו ואיש תאנתו, ועד היום אנחנו סובלים מהגלות הזו, וזה זמן של אסון כללי בכל ישראל ונקבע בניה לדורות, כמבואר במשנה בתענית (דף כו), ולכן גם אין מברכים שהחיינו בימים אלו, שנקבע בניה לדורות, "מגלגלים חובה ליום חייב", וע"כ אין לסייד ולשפץ.

אבל בימי הספירה, הימים מצד עצמם אינם נחשבים לימי פורענות, ואדרבה, כתב הרמב"ן (פרשת אמור) ש"קדושת ימי ספירת העומר - כימי חול המועד". וכן מבואר בזוה"ק (פרשת שמות דף יב ע"א, ופרשת שלח לך דף קע"א), וכ"כ רבינו האריז"ל. ומטעם זה הסכימו

מנהגי ספירת העומר

שאלה: האם מותר להיכנס לדירה חדשה בימי ספירת העומר? וכן האם מותר לסייד ולשפץ דירה בימי ספירת העומר?

תשובה: בגמרא (יבמות דף סב:) מובא: שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא וכולם מתו באסכרה (חנק) בזמן - אחד, מפסח ועד פרוס עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, והיה העולם שמם מתורה, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, והם, רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמעון. חמשה תלמידים אלו, הם שהעמידו את התורה לעם ישראל, ומהם יש לנו תורה עד היום.

ומחמת גזירה קשה זו שכל כך הרבה תלמידי חכמים נפטרו בתוך זמן קצר, מבואר בתשובות הגאונים שנהגו כבר מאז (לפני למעלה מאלף שנים) שאין נושאים נשים בימי העומר, משום אבלות על דבר כל כך חמור שקרה לעם ישראל, שכמעט ונשתכחה התורה מאיתנו. וכך כתב גם רבינו ירוחם בשם רב האי גאון (תשובת הגאונים שערי תשובה ס' רעה), וכ"כ רבי יצחק אבן גיאת (ספר מאה שערים, עמוד קט), וכך מבואר ברש"י, וכ"כ רבינו זרחיה הלוי בעל המאור.

הטור (או"ח סימן תצ"ג) הוסיף שמטעם זה נהגו שלא להסתפר עד ל"ג בעומר, וכך פסק מרן בשולחן ערוך (שם), וכך המנהג כידוע. ולכאורה כיון שיימים אלו הם ימי אבלות, צריך לנהוג בהם כמו בימים שמתחילת חודש אב עד תשעה באב, שמבואר בר"ן (סוף פרק ראשון דתענית) שאין לבנות בית דירה להרווחה ולנוי מראש חודש אב עד יום התענית, וכן פסק מרן השולחן ערוך

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

סומכים על זה.

אשכנזי הנושא ספרדיה, רשאי לישא בל"ג בעומר, שהולכים בזה אחר החתן, כי עיקר השמחה היא של החתן, והוא מצווה במצות פר"ד. ויש דעת אחרונים הסוברים שמאז הנישואין, האשה נטפלת לבעלה בכל ההלכות והמנהגים שתעשה כדעת הרמ"א. וכן הדין להיפך, ספרדי שנושא אשכנזי, האשה נגדרת אחרי הבעל, וינישאו רק בל"ג בעומר והלאה, (אא"כ יש לרב שיקול דעת כחוראת שעה להקל).

שירים בפה

אירוסים [ווארט תנאים] מותר לעשות בימים הללו, אבל ישירו - בפה ולא בכלי שיר, שלא יבואו לידי ריקוד. וכן בתפילה וכן כשאדם יושב ולומד תורה, ורוצה לנגן בפיו, מותר, "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל", שהתורה נקראת שירה, ומכאן יש סמך שצריך לעסוק בתורה בשמחה ובשירה, 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', 'פקודי ה' ישרים משמחי לב'.

פעם הייתי באיזה מקום והיה שם תלמיד חכם שישב ועסק בתורה במנגינה, ובא מאן דהו דפק על השולחן, והזדעק: 'עומר' 'עומר'! אבל אינו נכון, כי דוקא שירה בכלי אסור, אבל בפה מותר. מה שכתוב שלא לעשות ריקודים ומחולות בסעודות הרשות, שעל ידי כך יבוא לרקוד, ואין לך אלא מה שאסרו חכמים. אם רוצים להשמיע באירוסים שירים מוקלטים, יעשו סיום מסכת (לא מסכת קטנה, משניות וכי"ב, סיום רציני...) ויכולים לשמוע שירי קודש.

וכן בסעודת ברית מילה, פדיון הבן, בר מצוה ביום שמלאו לנער י"ג שנה, מותר לשמוע שירים. וכן בהכנסת בפר תורה מותר להביא רכב עם שירים וללוות את הספר תורה, שהוא דבר של מצוה, ורק בסעודת הרשות אסור.

וכ"כ הגאון רבי חיים פלאגי בספר מועד לכל חי (ס"ו אות יב), ובנו הגאון רבי יצחק פלאגי בספר יפה ללב ח"ב (ס"ה תצג), שאין ראוי לברך שהחיינו על בגדים חדשים בימי הספירה, אלא בשבתות שבימי הספירה, ויברך עליו שהחיינו. וכן במקום שמחת בר מצוה או ברית מילה בימי הספירה יש להקל. וכ"כ בשו"ת ארחות יוסר (פרק י"א) ובספר קמח סולת ועוד.

נישואין בימי ספירת העומר

הזכרנו שנהגו שאין נושאים נשים בימים הללו. אך בהיות ותלמידי רבי עקיבא פסקו מלמות בפרוס עצרת, (כלומר חצי חודש, דהיינו חמשה עשר יום קודם חג השבועות, שהוא ל"ד לעומר), מותר להינשא מיום ל"ד בעומר והלאה. ואמנם ביום ל"ד לעומר עדיין נפטרו מעט מהתלמידים, מכל מקום 'מקצת היום ככולו', ואחרי הנץ החמה ביום ל"ד מותרים לישא אשה ולהסתפר. כך המנהג בקרב הספרדים בני עדות המזרח, אולם האשכנזים נוהגים כמו שכתב הרמ"א להתיר לערוך נישואין בל"ג בעומר, ולאחמ"כ לא.

אבל הספרדים נוהגים שלא לערוך נישואים בל"ג אלא מיום ל"ד והלאה.

ועל כן יש להורות לכל רושמי הנישואין אצל הרבנות בארץ ישראל, שאם באים לפנייהם ספרדים להירשם לנישואין, ליום ל"ג בעומר, יעירו את תשומת ליבם שהספרדים נוהגים שלא לישא אשה ביום ל"ג בעומר, וכמו שכתב הבית יוסף (ס"ה תצג סעיף א) בשם הרשב"ץ שאין לערוך נישואים לפני יום ל"ד, וכמו לענין תספורת שאין להתיר אלא מיום ל"ד.

ובשעת הדחק וצורך גדול, כגון שאין אולמות וכי"ב, אפשר להקל גם לספרדים לערוך הנישואין בליל ל"ד בעומר, כי יש אומרים שגם בלילה אמרינן 'מקצת היום ככולו', ובשעת הדחק

מבואר בשו"ת כפי אהרון (אפשטיין, סימן נב), שו"ת אגרות משה (אור"ח ח"א סימן קסו), שו"ת מנחת יצחק (חלק א סימן קיא), שו"ת קנין תורה (להגאון רבי אברהם דוד הלוי הורביץ, ח"ב סי' צט), אבל כניסה לדירה חדשה, לסייד ולצבוע, לא שמענו שאסור בימים הללו.

ואפילו מר"ח אב עד התענית אין איסור מעיקר הדין להיכנס לדירה חדשה, ומה שנהגו שאין נכנסים לדירה חדשה זה בגלל ברכת 'שהחיינו', שבכניסה לבית חדש אדם קונה בגד חדש ולובש וברך עליו שהחיינו ופטר את הבית, ועל הדירה לבד לא מברכים, כי זה מלווה בהרבה טרדות, ואף בחובות, ואין זה שמחה גדולה כמו בבגד חדש. וכן אדם שקנה רכב חדש ושמח בו הרבה, יברך שהחיינו על בגד חדש ויפטור את הרכב.

ולפי"ז בימי הספירה שאפשר לברך 'שהחיינו' כדעת הרבה אחרונים, אין כל מניעה להיכנס לדירה חדשה, ואפילו שהיא עשויה להרווחה. וכן כתב האדמו"ר ממונקאטש בשו"ת מנחת אליעזר (חלק ד סימן מד) שמוותר להיכנס לדירה חדשה בימי הספירה, ואין לנו אלא מה שאמרו חז"ל להימנע מטעם מנהגי אבילות.

אך כל זה לגבי ברכת שהחיינו על פרי חדש, כי מבואר בירושלמי (סוף קידושין) שעתידי אדם ליתן את דין וחשבון על מה שראתה עינו ולא אכל, מפני שצריך לתת שבח והודאה להקב"ה בברכת שהחיינו על כל פרי חדש שרואה וטועם ממנו, שכל מה שברא הקב"ה, לא ברא אלא לכבודו.

אבל בקניית ולבישת בגד חדש בימי הספירה, אנו חוששים, ממידת חסידות, למה שכתב הגאון רבי יוסף יוזפא בספר יוסף אומץ (סימן תתמה) שמיום ראש חודש אידי ואילך נוהגים להחמיר שלא ללבוש בגד חדש, שלא לברך עליו שהחיינו.

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א אב"ד ק"ק באר ישראל

העומר, אך שמעתי באותו יום את בעלי מברך וסופר ספירת העומר, אלא שלא כיוונתי לצאת בספירתו, האם אני יכולה להמשיך ולספור ספירת העומר או הפסדתי את הספירה?

תשובה: אשה ששמעה אחר מברך ולא כיוונה לצאת, יש מקום להקל ולומר שספרה את ספירת אותו יום, ויכולה להמשיך ולספור בברכה. אך ראוי להחמיר ולשמוע הברכה מאחר, כיון שלא כיוונה בפירוש לצאת ידי חובה.

מצות ספירת העומר היא מצות עשה שהזמן גרמא, ונשים פטורות ממצוה זו, ולפיכך כתבו הפוסקים שעדיף שנשים לא תברכנה על ספירה זו, כיון שרגילות לשכוח, מחמת שאינן מתפללות בבית הכנסת ואין מי שיזכיר להן לספור. גם על פי קבלה אין לנשים לספור ספירת העומר. אמנם אשה שכבר החלה בספירה, ראוי שבעלה יזכיר לה מידי יום, כדי שתוכל להשלים את הספירה כדין.

מקורות לעיון והרחבה: שו"ע הרב סי' תפט סי"ב. משנ"ב סי' תפט סק"ג, שו"ת רב פעלים ח"א סי' יב.

לענין שמיעת מיני זמרה בפה שאינם מלווים בכלי זמר, המכונה שירה ווקאלית, כבר פשט היתר בכלל ישראל, והרוצה לסמוך על המקלים יש לו על מי לסמוך.

מנגינות רקע בתוך סיפורי ילדים או מנגינות בשעת המתנה לנציג, מותר לשמוע. כמו כן צלול הטלפון וכדומה, שאין בהן כל שמחה תענוג והנאה לשומע, אין איסור בזה. [במקרים שהצלילים גורמים לשמחה, ראוי להחמיר].

מקורות לעיון והרחבה:

רמב"ם תעניות פ"ה ה"ד, שו"ע ורמ"א סי' תק"ס סעיף ג', שו"ע סי' תצג ס"א, מנחת יצחק ח"א סי' קיא, שבט הלוי ח"ו סי' סט, הליכות שלמה מועדים ניסן-אב עמ' שס-שסא. אשרי האיש ח"ג עמ' תלד בשם הגר"ש אלישיב. שו"ת מקדש ישראל עמ' קיב.

אשה שסופרת ספירת העומר ושכחה יום אחד

שאלה: שכחתי יום אחד לספור ספירת

שמיעת מוזיקה להפיג עצב בספירת העומר

שאלה: אני רגילה לשמוע מוזיקה כל ימות השנה, וקשה לי מאד בלי שמיעת מוזיקה, כאשר הדבר מעציב את רוחי מאד, האם יש מקום להקל ולשמוע מוזיקה, או סוגים מסוימים של מוזיקה גם בימי הספירה.

גם ילדיי רגילים לשמוע סיפורים בקלטת במשך היום, ומצוי בהם מנגינות רקע שונות, האם מותר לשמוע אותם בספירת העומר, או שיש למנוע מהם?

תשובה: משחרב בית המקדש גזרו חכמים שלא לנגן בכלי שיר ומיני זמר מפני חורבן הבית. הפוסקים בזמננו נקטו להקל בכך, כיון שאין אנחנו רגילים בשמיעת כלי זמר. ומכל מקום בימי ספירת העומר נהגו שלא לשמוע כלי זמר, מפני שבימים הללו מתו תלמידי רבי עקיבא, ולכן אין לפרוץ גדר אשר גדרו ראשונים. במקרים מיוחדים, ראוי לעשות שאלת חכם.

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

לילות שישי ושבת זה אור החיים המבואר

אור החיים המשולב

תמונת עשרה ממדורי הביאור 'מאורי אור' וילקוט מאורי החיים
ביאור משולב שזור באומנות בנות המילים
'אור תורה' | 'תורת חיים'
הערות, ציונים ומקורות
עימוד מרהיב עין

אור החיים המבואר

10 כרכים של מתיקת נצחית:
הביאור המקיף על כל ספר האור החיים הק'
'מאורי אור' - מאיר עיני הלומד
'מאורי החיים' - מקורות מחול'
ביאור רש"י
עימוד מרהיב עין

חיים של תורה

ארה"ב: 437-0054 (718) | אירופה: 0176-8806-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

כן, ראוי שתקבל זאת על עצמה בלא נדר, כדי שאם יהיה הדבר קשה תוכל להפסיק מלקיימו. ומכל מקום מלאכות שבבית כבישול ואפייה, בזה אין כלל מנהג ואין מקום כלל להחמיר

מקורות לעיון והרחבה: שבלי הלקט רלה, טור ובית יוסף סימן תצג, משנה ברורה סימן תצג ס"ק יט. וראו פסקי תשובות שם.

לנהוג במנהג זה.

תשובה: מנהג זה כבר הוזכר בפוסקים, ורבותינו הראשונים נתנו כמה טעמים למנהג זה. מנהג זה אינו דוקא עד צאת הכוכבים אלא עד שיספרו ספירת העומר או אפילו מאוחר יותר. בזמנינו לא נהגו כך הנשים ולא ראינו שנוהרו בזה, ולכן אין חיוב לקיים את המנהג אלא במקום שכן היה מנהגו של הבעל. גם הרוצה להתחיל ולנהוג

אי עשיית מלאכה בזמן ספירת העומר

שאלה: בבית הורי בעלי נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בימי ספירת העומר משקיעת החמה עד אחר צאת הכוכבים, אצל הורי לא ראיתי מנהג זה ובעלי אינו מקפיד שאקיים מנהג זה, האם יש מקור למנהג זה, והאם אני צריכה

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א
ראש בית הוראה הכללי ירושלים
גאב"ד מרכז פתח תקוה

אף כשמוסיף עוד אור בחדר המואר זה מכבר. אמנם בזמנינו שהחדר מואר בתאורת חשמל, אין שום תוספת אורה בהדלקת נר, שהרי (חולין ס, ב) "שרגא בטיהרא מאי אהני". אך יש כבוד שבת בעצם זה שגרות דולקים, כפי שעושים בסעודות חשובות שמדליקים גרות מפני כבוד המעמד. אמנם כבוד זה הוא במקום האכילה בלבד.

ב] שלום בית - יש להאיר את החדר מחשש שמא ייכשל בעץ ואבן ויגרום למריבה. אמנם טעם זה שייך דווקא במקום חשוך שאין בו אור כלל, ששייך שייכשל בחושך ויפול. אך אם המקום כבר מואר בלא הנר שמדליק, ואף אם זה על ידי תאורת הרחוב החדרת מבעד לחלון, שוב אין חשש שמא ייכשל ואין מצוה בהדלקה זו ואין לברך עליה. כמבואר בקצות השולחן (בדי השלחן עד, כב) "במקום אכילה שייך לומר שכל מה שמתווסף אורה, השמחה יותר גדולה. אבל בחדר שאין אוכלים בו נראה שלא שייך סברא זו של תוספת אור, כיון שחובת ההדלקה הוא רק כדי שלא ייכשל ודי בנר א' שמדליק בעל הבית". וכן מוכח מהפנים מאירות (סט) במי שרוצה לברך בערב שבת על גרות בהכנס" לא ידליק השמש שום נר תפילה עד שידליק תחילה נר של שבת בברכה, כיון שהוא משום שלום שלא יכשלו זה קודם, ברכתו על נר שבת הוא ברכה לבטלה".

היוצא מהדברים: העברת הגרות אחר ההדלקה למקום אחר שאינו מקום האכילה, וכיון שיש בו תאורה אין חשש שמא ייכשל, אין מצוה בהדלקה זו. וסבר רבינו הרב אלישיב זצ"ל כי הדלקה זו על דלפק האחיות או בלובי בית מלון כשאין הגרות נראים לתוך חדר האוכל, כברכה לבטלה. והוא כעין לשון השולחן ערוך (רסג, ט) "המדליקין בזויות הבית ואוכלים בחצר, הוא ברכה לבטלה" מפני שלא נהנים מהגרות בעת האכילה.

נחלקו הפוסקים (מובא בביאור הלכה כב, א) האם המקיים מצוה בפעם הראשונה בחייו מברך שהחינו, ועל כן אם לא מדליקה בפעם חדש ובעל ערך המחייב ברכת שהחינו לעצמו, לא תברך על קיום המצוה בפעם הראשונה אלא תפטור הברכה בחיוב אחר של בגד או פרי חדש (ביאור הלכה הנ"ל).

גרות שבת במלון ובית חולים

שאלה: נמצאת בבית החולים בשבת ומדליקה גרות שבת בחדר. אמנם לאחר זמן קצר באה אחות נכריה, מוציאה את הגרות מהחדר מחשש שריפה ומניחה אותן על דלפק האחיות שבמחלקה. היכן רצוי שתדליק הגרות. כמו כן המתארחים בבית מלון, האם יוצאים ידי חובתם בהדלקת הגרות בלובי.

תשובה: באופן כזה ההדלקה אינה מועילה, והתבטא רבינו אלישיב כי זהו ברכה לבטלה!

לביאור העניין יש בנותן טעם להביא הטעמים בהדלקת גרות שבת (שבת כה, ב רש"י ור"ת):

א] כבוד שבת - אור הדולק בבית מוסיף כבוד שבת. לנהוגים כהרמ"א (רסג, ח) מקיים את המצוה

פמוט העשוי משבעה קנים

שאלה: האם מותר להדליק גרות בפמוט זכוכית העשוי משבעה קנים.

תשובה: מותר. כמבואר בש"ך (יורה דעה קמא) שכל מה שאסרה הגמרא (מנחות כה, ב) "לא יעשה אדם מנורה תבנית מנורה, אבל הוא עושה של ה' ושל ו' ושל שבעה לא יעשה אפילו של שאר מיני מתכות", הוא רק בעשוי מתכת (שם ח). מנורה העשויה משיאר מיני מתכות או בגובה פחות מ"ח טפחים ובלא ציצים ופרחים כשרה בדיעבד, אך העשויה מעץ או אבן פסולה. ומובא שבבית הגר"ח זוננפלד הדליקו במנורת שבעה קנים מזכוכית.

קנס למי ששכח להדליק גרות שבת

שאלה: בחור ישיבה אחראי להדליק עבור כל בני הישיבה גרות שבת ושכח פעם אחת להדליק. האם צריך להוסיף מכאן ואילך נר נוסף כאשר ששכחה ולא הדליקה (רמ"א רסג, א).

תשובה: הקנס למי שלא הדליקה שבת אחת שתוסיף נר כל חייה, לאשה בלבד (רבינו הגר"ש אלישיב זצלה"ה), כיון שהנשים מזהירות יותר בגרות (שלחן ערוך רסג, ג).

מתי מתחילה להדליק גרות שבת

שאלה: ממתי ראוי שַׁבֵּת אשכנזי תדליק גרות שבת, והאם מברכת שהחינו בהדלקה הראשונה.

תשובה: המנהג שכלה מתחילה להדליק כבר מיד לאחר אירוסיה (הגר"ש אלישיב).

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

מסכת סוטה דף לב-לח

וכולל עמהם גם רחמנא וקודם זה ואחר זה אומר בלשון הקודש, זה מותר, אך מה שאומרים בסוף הסליחות מרנא דבשמיא ומחי ומסי ידלג.

ובמשנה ברורה (סי' תקפא סק"ד) כתב שאותם הבקשות שהן בלשון תרגום כגון מחי ומסי וכו' ומרן די בשמיא וכו' לא יאמר כשאין שם מנין עשרה.

מזיקים בבית הקברות

בגמ': אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות אמר להן אבותי בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים (סוטה לד, ב).

כתב הרמ"א (שו"ע אר"ח סי' תקנט סי"י) שבתשעה באב הולכים על הקברות מיד כשהולכים מבית הכנסת.

במשנה ברורה (סק"מ מא) כתב בשם המנ"א, שכל זה לילך לביה"ק ברחוק ד' אמות, אבל לא על הקברות ממש אפילו קברי ישראל כי יש לחוש שיתדבקו בו החיצונים.

ובחיי אדם (כלל קלח ס"ה) כתב שצריכים לזהר מאוד שלא יכנסו לקברות מי שהוא טמא קרי, כי אז החיצונים מתדבקים בו וגם לא ילך על קברי רשעים, כי הם המזיקין.

והנה בעליות אליהו (אות צו) הובא שפעם הלך הגר"א עם אחיו ביארצייט של אמם על קברה, ושאל את אחיו אם ראה שהאם שמחה מאד לקראת בואם, ויתבהל אחיו, לאחר כמה ימים אמר לו הגר"א שהוא מתנחם ומצטער על שהלכו לבית הקברות. שאל אותו אחיו והלא אמרת שהאם שמחה בנו, אמר לו הגר"א, לאמנו היתה שמחה, ולי נשאר צער ויוגן ומתנחם אנכי, ומאז לא בא עוד הגר"א על בית עלמין כל ימיו.

גם בס' אור צדיקים (סי' כד אות קכב) כתב שיש למנוע מלילך לבית הקברות כי רוחות רעות נדבקין שם, ובס' גמוקי אר"ח (סי' תקנט סק"ג) כתב שבקצת קהילות בפולין נוהגים על פי זה שאין נכנסין לביה"ק, רק הולכים סביב לגדר הביה"ק, אולם כתב שיש לחלק בין תשעה באב שאז החיצונים שולטים, לבין שאר ימות השנה שמוותר לילך על קברי צדיקים לאחר שטבל לקריו, ושומר מצוה לא ידע דבר רע.

ועיין בפלא יועץ (ערך טהרה) שכתב שיש לטבול קודם שהולך לבית הקברות כדי שלא יתאחו בו הקליפות ורוחות הטומאה, שאם הוא טמא ח"ו מצא מין את מינו וניעור, וכן יזהר ביותר תיקף כשחוזר מבית הקברות שיטבול כדי להעביר רוח הטומאה מעליו.

הירושלמי והפוסקים (עיין טור ושו"ע אר"ח סי' קא) מותר לנהוג כן, האם יענו אמן אחריו. ויש צדדים לכאן ולכאן.

ובשו"ת בצל החכמה (ח"ה סי' קסד) כתב שמ"מ נראה פשוט שכל זה ביחיד המתפלל בצבור ומשמיע קולו קצת, אבל יחיד המתפלל י"ח לעצמו ביחידות ומשמיע קולו מעט או אפילו הרבה, חובה לענות אמן אחריו ברכותיו, כיון שאם רוצה להגביה קולו כדי לכון לבו בתפלתו הותר הדבר כמבואר בשו"ע (שם ס"ב).

אמירת רחמנא ומחי ומסי בסליחות, ביחידות

בגמרא: לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמית דאמר רבי יוחנן כל השואל צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נזקקין לו לפי שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי (סוטה לג, א).

כתב רבינו יהודה בר יקר בפירושו התפלות (עמוד כ) שאין לומר יקום פורקן או מחי ומסי אלא בצבור, אבל ביחיד לא, שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי.

כיוצא בזה כתב הגאון מהר"א הלוי אבי השל"ה (עמק ברכה דינים לימי הסליחות סי' נט) שיחיד לא יאמר הבקשות בלשון ארמי כמו מחי ומסי ומרן דבשמיא. משום שאמרו חז"ל השואל צרכיו בלשון ארמית אין מלאכי השרת נזקקין לו.

אולם בשו"ת תורה לשמה (סי' מט) כתב שאין היחיד נמנע מלומר בסליחות רחמנא, והתפילות בארמית שאומרים באמצע הסליחות, ואע"ג שבסוגיין קי"ל שאין היחיד שואל צרכיו בלשון ארמי, טעם הדבר הוא משום שהיחיד השואל צרכיו בארמית, חושב עצמו שאינו צריך לסיוע מלאכי השרת, ופוקדים עוונותיו, על דרך שאמרו (ר"ה טז): ג' מזכירים עוונותיו של אדם, אבל בסליחות שאומר כמה בקשות בלשון הקודש,

עניית אמן על ברכות תפלת י"ח של לחש

בגמ': והאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מפני מה תקנו תפלה בלחש וכו' (סוטה לב, ב).

הג"ר שלמה קלוגר בספרו חכמת שלמה (אר"ח סי' קכד ס"ד) דן אם יש לענות אמן אחר ברכותיו של מי שמתפלל תפלת שמונה עשרה של לחש ומשמיע קולו קצת עד שהעומד בצדו שומע ברכתו.

במשמרת שלום (קיידינאו, סי' יא אות ב) נסתפק ג"כ בזה, וכתב שכיון שהתקנה היתה להתפלל בלחש, ובזוה"ק נראה שבקול רם אין התפילה נשמעת למעלה, וכיון שאינו עושה כתקנת חז"ל עפ"י נגלה ונסתר לכאורה אין לענות אמן אחר ברכותיו, ולמעשה כתב שיתכן שיותר טוב ללכת משם כדי לצאת מידי ספק, אך אם מוכרח לעמוד שם יענה אמן.

גם בשו"ת יגל יעקב (האר"ח סי' מב ד"ה ועל) דן בשאלה זו ודעתו על יסוד דברי השערי תשובה (אר"ח סי' קא סק"ב) שאם אדם משמיע מעט את תפילת השמונה עשרה אין קפידא כל כך בזה זולת לדעת האר"י ז"ל, לכן יש לענות אחריו אמן, ורק אם עומד בפסוקי דמזמרה וכיוצא בזה שהוא מקום שאסור להפסיק, לא יענה אמן אחר המתפלל תפלת הלחש, מפני שאע"פ שתיקנו חז"ל להפסיק לעניית אמן, במקום כזה לא תקנו.

בספר מטה אפרים באלף המגן (סי' תקפב ס"ק מג) כתב, השומע מחבירו סיום הברכות של תפלת הלחש, יש ספק אם יענה אמן אחריו, כיון שאינו מתפלל כתיקון חז"ל, ולכן לכתחילה טוב להרחיק שלא לשמוע מחבירו סיום הברכות, ואם מוכרח לעמוד שם, כגון מפני המתפללים שאסור לעבור לפני המתפללים וכדו', יענה אמן על הברכות ששומע מהמתפלל בלחש, והטעם לפי שיש חומר משני צדדים, או בביטול עניית אמן או בעניית אמן לבטלה, וכיון שדעת קצת פוסקים שבר"ה ויוהכ"פ מותר להשמיע קולו בתפלתו, וכמ"ש בשו"ע (שם ס"ט), יענה אחריו אמן, ע"כ. וכן הסכים בספר באר יהודה (על ספר חרדים ט). ומשמע שבשאר ימות השנה אין לענות אחריו אמן.

ובשו"ת שבט הלוי (ה"ג סי' טו אות א) נשאל ג"כ בזה, וכתב, לדידי הדבר פשוט שאין לענות אמן אחריו, שאע"פ שהשומע ברכה מחבירו חייב לענות אמן, כמ"ש הרמב"ם והטוש"ע, זהו דוקא בסתם ברכות שמצוה להשמיע, אבל בתפלת לחש שאינו רשאי להגביה קולו אין לענות. אלא שיש להסתפק קצת במי שמתפלל בביתו ומתפלל בקול רם, כדי ללמד את בני ביתו, שלדברי

בסכנה, ומ"מ הכל בידי שמים וכל שלא נגזר עליו בדיון שמים לאבדון הדבר ניצל, אבל כשנגזר הדבר לאבד מתגלגל הדבר לפעמים ע"י שימת עין תמהון על הדבר וע"י זה הוא כלה.

ובספר תוספות ברכה לבעל התורה תמימה (פרשת בלק) ובשו"ת זכר יהוסף (מאמר תהלוכות האגדות פ"ו), כתבו שקרה מעשה שהיה אחד שהיה חייב מיתה למלכות, ובקשו הרופאים מהמלכות שיסגירו אותו האיש בידם כדי ללמוד עליו דברי רפואה, והם רצו לדעת אם יש איזה כח בעיניו של אדם להזיק או לא, והרעיבו אותו ג' ימים בלי שום מאכל וביום השלישי נתנו לפניו ככר לחם מרחוק שרק היה ביכולתו לראותו ולא לנגוע בו, והביט בו זמן ממושך ובסוף אחזתו בולמוס ומת אותו האיש, והם פתחו את הלחם ומצאו בו כל מיני ארס ורעל וכמה דברים, ואמרו שכל זה ממה שהסתכל בו.

והנה בשו"ת אגרות משה (אבה"ע ח"ג ס' כו) כתב, בענין עין הרע ודאי יש לחוש, אבל אין להקפיד הרבה כי בדברים כאלו הכלל מאן דלא קפיד לא קפדינן בהדיה, כמו שמצאנו בזוגות בפסחים (ק"י). ועיי"ש עוד מה שכתב בהז.

עמידה או ישיבה בברכת כהנים

במשנה: ברכת כהנים כיצד וכו' (סוטה לו, ב). כתב המאירי (מ. ד"ה כל) כל שאין כהן לישא את כפיו שליה צבור אומר אחר ברכת הודאה אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו' ומזכיר כל המקראות ואין העם עונים אמן ואין אומרים ברכה זו אלא בתפלה הראויה לנשיאות כפים על הדרך שביארנו שהרי אינה אלא במקום נשיאות כפים ומכאן נהגו ברוב מקומות להיות הכל עומדים בשעה זו שהרי במקום נשיאות כפים היא.

מדבריו דייקו הפוסקים שהיא פשיטא ליה שבשעת ברכת כהנים צריכים כל הקהל לעמוד, וכל נידונו אינו אלא בשעה שהש"ץ אומר אלוקינו ואלקי אבותינו.

וכך פסק בספר ארח נאמן (ס' קכז) שבשעת ברכת כהנים צריכים כל הקהל לעמוד.

אולם במג"א (או"ח ס' קכח ס"ק כב) כתב שהציבור רשאי לישב בשעת ברכת כהנים, וסיים שכן משמע גם בזוהר הק'. בביאור דבריו כתב המחצית השקל, שדוקא כהנים דכתיב לעמוד ולשרת אבל בצבור לא נאמר שהם צריכים לעמוד. וכן פסק בשו"ע הרב (ס' קכח ס"ג).

אולם המשנ"ב (ס"ק נא) לאחר שהביא את דברי המשנ"ב כתב שהמהנהג לעמוד, ודייק כן מהמאירי הנ"ל, ובביאור הלכה (שם ד"ה כתב בספר) הביא בשם החרדים שישיראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה של ברכת כהנים.

המשנה הקדומים כתובים עם הניקוד והטעמים. אולם החיד"א (כסא רחמים עמ"ס סופרים תוס' פ"ג ה"י) כתב להליץ מאי טעמא אין היום נוהגים לקרוא בניגון, משום שבזמניהם שהיתה המשנה בעל פה היו צריכים לניגון כדי שלא ישכחו למשניות ואח"כ כשנכתב התלמוד משום עת לעשות לה', שוב אין שונין המשניות בעל פה ואפילו אחד מריבוא, יש ללמד זכות כי עתה כמעט נתבטל לשונות בזמרה וליכא לאוקמי קרא בהכי.

והנה בשו"ת משנה הלכות (ח"ו ס' קז) נשאל אם מותר ללמוד תורה בניגון או גם זה בכלל זמרה שאסרו. והשיב עפ"י הגמ' במגילה שמצוה ללמוד בניגנה, אלא שהעיר ממה שאמרו בסוגיין שנגעש דוד המלך על שקרא לדברי תורה זמירות, וביאר שדוד המלך נענש על שקראן זמירות לנפשיה ליהנות בהן, אבל לשם לימוד ולהתעוררות, אדרבה יותר טוב ללמוד בניגנה ואין בזה שום חשש איסור. ועיין בבן יהודע שביאר, שכוננת דוד המלך שקרא לד"ת זמירות, שבעסק התורה יש שני מיני תועלת, הא' שע"י למודו ידע איך לעבוד את הקב"ה, והב' שע"י עסק התורה האדם מזמר עריצים ומכרית חושים וקוצים, ולכן נקראת התורה חרב, ודוד המלך באומרו זמירות היו לי חוקיק כיוון על תועלת זו, והתביעה עליו היתה שיש בלימוד התורה תכלית יותר נכבדה לדעת איך לעשות רצון ה', ואיך קרא אותם זמירות היו לי חוקיק, כאילו זה התכלית היחידה, ולדבריו מובן שההגדרה של ד"ת זמירות היא נכונה, והתביעה היתה מדוע היה קוראם רק זמירות.

עד כמה לחשוש מעין הרע

בגמ': אמר להן לכו והחבאו עצמכם ביערים שלא תשלוט בכם עין הרע (סוטה לו, ב).

בבא מציעא (ק"ז): אמרו שתשעים ותשעה מתים מעין הרע. וכתב החזון איש (ח"מ לקוטים כא לב"ב יד) מסודות הבריאה כי האדם במחשבתו הוא מניע גורמים נסתרים בעולם המעשה, ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורם להרס ולחרבן של גשמים מוצקים, ובשעה שבני אדם מתפעלים על מציאות מוצלחת מעמידים את המציאות זו

לימוד התורה בניגנה זמרה

בגמ': דרש רבא, מפני מה נענש דוד, מפני שקרא לדברי תורה זמירות, שנאמר (תהלים קיט נד) 'זמירות היו לי חוקיק בבית מגורי', אמר לו הקב"ה, דברי תורה שכתוב בהן (משלי כג) 'התעייף עיניך בו ואיננו, אתה קורא אותן זמירות, הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו. (סוטה לה, א).

בתפארת ישראל (אבות פ"א בועז אות א) כתב שביותר מזיק לזכרון הלימוד, מחשבת הדאגות והיגון, ולא זו הלבד אלא אף מחשבת שמחה יתירה מזיקה לשכל ולזכרון, אולם השמחה בדבר עצמו שלומד מחזקת את כח השכל והזכרון כמו שנאמר 'בחוקותיך אשתעשע' דהיינו, כשיהיה לי לימודי לשעשוע ונחת, אז לא אשכח דברייך'.

יתירה מכך כתב התפארת ישראל (ערכין פ"ד מ"א) שבזמן חז"ל היה להם לכל משנה ומשנה ניגון בפני עצמו, ולפי זה ביאר שם את דברי הגמ' האומרת 'חסורי מחסרי והכי קתני', שלכאורה קשה מדוע התנא חסר ולא כתב את המשנה בשלימותה, ולפי הנ"ל מבואר שהיות והיה לכל משנה ומשנה ניגון מיוחד בכדי לזכרה פעמים שחיסרו מדברי המשנה לצורך שלימות השיר.

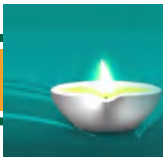
ענין הזמרה בעת הלימוד מפורש גם בגמרא (מגילה לב). אמר ר' שפטיה אמר ר' יוחנן כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה, עליו הכתוב אומר 'וגם אני נתתי להם חקים לא טובים', ופירשו התוס' שהיו רגילים לשנות המשניות בזמרה לפי שהיו שונים אותן על פה, וע"י כך היו נזכרים יותר. גם בסנהדרין (צ"ט): אמרו, זמר בכל יום, זמר בכל יום, ופירש רש"י, זמר בכל יום - היה מסדר למודך אע"פ שסדור בפין כזמר, והוא יגרום לך שתהא לעולם הבא בשמחה ובשירים.

ובדבש לפי (מערכת ז אות ז) כתב בשם ספר ארץ החיים שהזמרה מועילה לזכרון, ובשם הגדולים (מערכת י אות קיב) כתב שלר' יוסף אשכנזי מצפת בזמן האר"י ז"ל היו קורים 'תנא' מפני שהיה שונה המשניות בניגנה.

ובספר שערי הקדים (מהג"ר שלמה חזן ז"ל רב רבנן מ"ק"ק נא אמון, ערך תורה) כתב, כשקורא אדם בתורה צריך שיהיה בניגון ובנעימה, והטעם בשביל שהנשמה הוא מאצילות ורגילין בשירין וניגונין ושירי גלגלים, ולזה אין ראוי לשנות.

והגאון רבי יוסף יוזפא האן נירלינגן בספר יוסף אומץ (דף רסט) כתב, אמר רבי יוחנן כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר וכו' לכן נהגתי בעצמי כשאמרת לתלמידי עשרים וארבע, אמרתי בניגון כמו רות וכיוצא, ואף שהייתי בזה שחוק לכל תלמידי אכן בגמרא ובפוסקים אין אני יודע נגן ואפשר שאופן אמירתו בדרך פלפול מיקרי זמרה.

וכתב הש"ל"ה (שבועות דף סג) שיהיה הלימוד בשיר בין במקרא בין במשנה ולזה תמצא ספרי

הרה"ק רבי יוסף מאיר ווייס זי"ע האדמו"ר מספינקא ובעל אמרי יוסף ו' אייר תרס"ט

תיקנו חז"ל לאמרו לכל ישראל, הן מי שנהנה מיגיע כפו, והן מי שנהנה מאחרים, ואפילו אותם שנאמר בהם 'זיתן לו מזהב שבא ויתפלל בעדו וגו', שמתפרנסים ממה שאחרים נותנים להם כדי שיתפללו בעדם, נמצא שכל פרנסתו של זה הוא באופן שמקבל מתנת בשר ודם, וא"כ איך יתפלל 'זנא אל תצריכנו וכו'.

ברם באמת מי שמקבל מאחרים כדי שיתפלל בעדו והלה נענה בתפלתו ובקשתו נתמלאה לטובה, נמצא שהמתפלל לא קיבל מתנה, שהרי נתן תמורתו את הישועה שפעל ע"י תפלתו ואין זה אלא כשאר משא ומתן, ואדרבה אמרו חז"ל יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית, אבל אם התפלל ולא נענה ח"ו, נמצא שהנתינה אינה אלא מתנה בעלמא, אף אם פעל ישועה אלא שהיא באה לאחר זמן, נמצא שעד שהלה נענה היתה נתינה זו כהלוואה ביד המתפלל.

זהו שאנו מתפללין "זנא אל תצריכנו ה"א לא לידי מתנת בשר ודם" - שהקב"ה יקבל תפלתנו ונזכה לפעול ישועות לאלה המפרנסים אותנו, כי אז לא תהיה נתינתם מתנה, ועוד יתירה מזו "ולא לידי הלוואתם" - שתפלתנו תהיה שגורה בפינו ותיענה תיכף ומיד, כדי שלא יהיה אפילו בבחינת הלוואה עד שתבוא הישועה.

(הקדמה לספר ליקוטי אמרי יוסף - מועדים)

החסידים שעמד מאחורי כסאו, עלה במחשבתו איך אפשר לרבינו האמרי יוסף להתפלל "זנא אל תצריכנו ה"א לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם" בשעה שהוא יודע שמיד אחרי הסעודה יקבל פתקאות ופדיונות מהקהל הרב המחכה לעצתו וברכתו, אלא שדחה את הרהורו, הלא המהרהר אחר רבו כמהרהר אחרי השכינה.

אולם כשגמד הרה"ק מספינקא ברכת המזון, פנה אל האברך שהרהר אחריו ונתן לו מכוס של ברכה, ואמר לו באמת יש להבין מה שאומרים בברכה"ז זנא אל תצריכנו וכו', הלא נוסח זה

הרה"ק רבי יוסף מאיר ווייס, נולד בשנת תקצ"ה לאביו רבי שמואל צבי ווייס ראב"ד במונקאטש. למד גם אצל הגה"צ רבי מנחם א"ש אב"ד אונגוואר, הגה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש, ורבי יצחק אייזיק ווייס ראב"ד מונקאטש. כן הסתופף בצילו של מהר"א מזידיטשוב.

רבינו היה חתן רבי מרדכי אר"י כהנא מבארשא, ובזיווג שני חתן רבי יחיאל מיכל ליכטנשטיין ממונקאטש, ולאחר נישואיו בזיווג שלישי עם בתו של רבי יעקב עזרא באש מספינקא, כשהתיישב שם, עד מהרה שמו יצא לתהילה ורבים השכימו לפתחו.

נתבקש לשיבה של מעלה ביום ו' אייר תרס"ט ונטמן שם. בשנת תשל"ב הועבר ארונו לארה"ק ומג"כ בפתח תקוה.

התלהבותו של הרה"ק האמרי יוסף בעת בקשת "אל תצריכנו"

הרה"ק האמרי יוסף מספינקא זצ"ל, היה פעם בעיר גדולה לרגל סנדקאות, והתאספו שם לכבודו כמה מאות איש. וכאשר בירך ברכת המזון [היה רגיל לאומרו מתוך סידור האריז"ל], והגיע לפסקא "זנא אל תצריכנו" וכו', התלהב מאוד - ואחד

הגה"ק רבי שלמה אפרים מלונטשיץ זי"ע בעל הכלי יקר ועוללות אפרים ז' אייר שע"ט

מוסר; על שמו הוא מכונה 'בעל הכלי יקר'. היה פעיל בעסקי ציבור, וחבר 'ועד ארבע הארצות'.

העמיד תלמידים רבים, הידועים שבהם הגה"ק ר' יום טוב ליפמן הלר (בעל 'תוספות יום טוב') והגה"ק ר' שבתי הלוי הורוביץ בן השל"ה (בעל 'זו"י העמודים').

חיבר עוד ספרים רבים, ביניהם ספר הדרשות 'עיר גבורים', 'עמודי שש' - דרשות בענייני מוסר ותלמוד תורה, 'שפתי דעת' על התורה ואורח חיים על המועדים.

נתבקש לשיבה של מעלה ביום ז' אייר בשנת שע"ט.

הגאון רבי שלמה אפרים מלונטשיץ, נולד בלונטשיץ שבפולניה בערך בשנת ש'. רבו המובהק היה המהרש"ל. תקופה מסוימת שהה בלבוב (למברג) ושימש שם כראש ישיבה, ומשנת שס"ד כיהן כעוזרו של המהר"ל ברבנות העיר פראג וכראש הישיבה בה. ולאחר פטירת המהר"ל בשנת שס"ט מונה לרב העיר.

היה ידוע כדרשן מופלג. חיבר חיבורים רבים בענייני מוסר ויראת שמים, אך התפרסם בזכות ספר דרשותיו 'עוללות אפרים', ובעיקר בזכות פירושו 'כלי יקר' על התורה, שנוסף לפרשנות מעמיקה של הכתוב יש בו התייחסות רבה לענייני

(ספיר ויהלום פר' קדושים - הגה"ח רבי מנחם
מנדל פומרנץ שליט"א)

סגולה נפלאה בעת בכיית הילד בשעת ברית מילה

איתא בעוללות אפרים (סי' תט"ו), דיכין כל אדם בעת בכי הילד הנימול מיסורי המילה, שיכלול בזה גם תפילתו, כי קול זה של הילד הנימול עולה בלי מונע מכל קליפה, וע"ז נאמר (תהלים ו, ט-י) "כי שמע ה' קול בכי" כלומר, שומע ה' בכי הילד הנימול, ואז היא עת רצון - "שמע ה' תחנתי ה' תפלתי יקח" והיא עצה נפלאה. הגהות הגה"ק רבי אליהו גוטמאכר - מסכת שבת (קל, א)

ומתנקם, כי כפי האמת לא עשה לו זה כלום. כך הוא הענין בין אבינו שבשמים לברואיו אשר לפי מיעוט השגתם במושכלות הם חושבים כי כל עניני העולם הזה יש בהם צד מעלה ושלימות, והנוגע בכבודם או בגופם או בממונם נראה להם כי הגדיל לעשות עמהם רעה וצועקים לאביהם שבשמים שינקום נקמתם, אבל לפעמים אין הקדוש ברוך הוא משגיח בקול זעקתם כשאין ברעה זו תערובות דבר הנוגע בנשמתו של אדם, כי בעיני ה' יתברך כל העניינים אשר בני אדם מסגלים בהם בעולם הזה דומין ממש לצחוק ושחוק אשר עשה לו הילד שהזכרנו, על כן אין הקדוש ברוך הוא משגיח בהם זולת בזמן שעל ידי מאורעות שבגופות יגיע לו ביטול תורה ומצוה אז הנקמה נקמת ה'. עכ"ל.

משל לתינוק המשחק

כתב בכ"י יקר' זה לשונו: אבל על כל המאורעות שבגופות, לא רצה ה' שייבקש האדם נקמה עליהם. משל למה הדבר דומה לתינוק המשחק ועושה מעשה נערות באיזה בנין או איזה דבר אחר ובא איזה אדם וקלקל כל מעשיו אשר בנה ואשר נטע הילד והילד צועק לפני אביו צעקה גדולה ומרה על זה, ואילו היה אביו משגיח בו ועושה רצונו היה הורג לזה האדם, אמנם אביו אינו משגיח בקולו כלל כי אף אם הקטן כפי מיעוט שכלו הוא חושב שזה הגדיל לעשות לו רעה גדולה, מכל מקום האב רואה בשכלו שאין הדבר כן ושכל מעשה הבן היו הבלים מעשה תעותיים ואינן כדאי שבעבורם יהיה לזה כאויב

הרה"ק רבי ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע

בן היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע

ח' אייר תקצ"ד

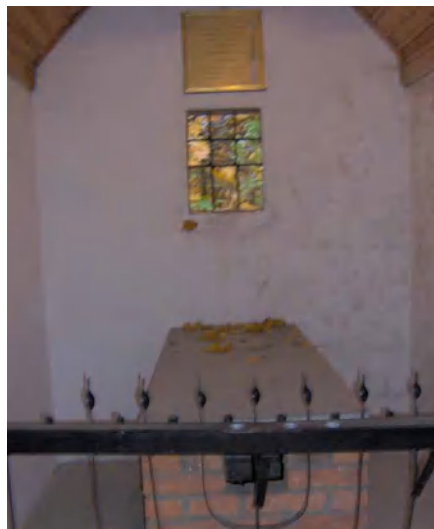
הגוי אינו מתפלל שמונה עשרה

איש אחד היה מחזיק הארענדע (בית מרזח) אצל אדון קשה, והיה לו עם האדון חשבון גדול, שתבעו האדון תביעה גדולה שלא היה באפשרותו לשלם. ואף כי היהודי שילם לו כמה פעמים, אמנם לא היה לו כתב להראות שכבר שילם, והאדון היה מפחידו שאם לא ישלם כל החוב מה שיעלה אחר החשבון שיערוך עמו, אזי יעשה לו עונשים קשים ומרים.

ובא האיש במר נפשו אל הרה"ק רבי ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע והציע לפניו כל הענין איך שהאדון בא עליו בעלילה ואינו יכול לשלם לו כל התביעה, ומפחד שלא ינקום האדון ממנו ויהדפנו ממקומו. וברכו רבינו שיעלה החשבון לטובתו, וכן היה, כי בשעת החשבון היתה לו לאדון טעות גדולה והסך הכל מהתביעה היה סך מצער, והאדון שרף תיכף את השטרות.

ובא האיש עוד הפעם אל רבינו ואמר הודו לה' כי החשבון עלה בטוב, אמנם אני מפחד אולי יזכור האדון מהטעות שעשה, והשיב לו הרה"ק "האם האדון מתפלל שמונה עשרה שיעלה אז זאת בזכרונו?".

גן הדסים

והיה פועל ישועות ונפלאות בקרב הארץ ורבים הלכו לאורו. כמו כן הרבה צדיקים וקדושים באו אליו להסתופף בצל קדשו ולשתות בצמא את דבריו הקדושים. ואף מפשוטי העם נסעו אליו, ורבנו הנהיגם והדריכם על במתי התורה והיראה ושתל אמונה ובטחון בלב חסידיו, וביותר השריש בקרבם מדת 'שמה בחלק' לבל יהא ממון חשוב בעיניהם.

הרה"ק רבי ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע היה בנו בכורו של הרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע. במשך שנים רבות התנהג בסתר והחביא את מדריגותיו הגדולים והקדושים.

עם פטירת אביו הק' התדפקו גדולי התלמידים והחסידים על דלתות רבינו שיקבל על עצמו את עול ההנהגה ולהיות להם לרועה ומנהיג וממלא מקום אביו. אמנם רבינו לא רצה לקבל עליו את עטרת ההנהגה, והמשיך בדרכו להיות נחבא אל הכלים במשך י"ד השנים הבאים, ואפילו הקרובים אליו לא ידעו מגודל חסידותו ופרישותו. באותם שנים חי ברוב עוני ודוחק והתפרנס מיגיע כפו ממלאכת תיקון שעונים.

פעם נסע הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זי"ע (חותנו של הרה"ק בעל היכל הברכה מקאמאראנא זי"ע) עם בנו הרה"צ רבי יוסף דוד דרך העיר פרישיסחא, ואמר שרוצה להיות אצל בן אוהבו, ה"ה רבינו בן היהודי הקדוש זי"ע. ובאותה עת סמך הרב מפינטשוב את ידיו על ראשו של רבינו, וסמך אותו להיות רבי ומנהיג עדה, ויברכהו שיתגלה כבודו בעולם.

ויהי כאשר קיבל על עצמו את עול האדמור"ת נהרו אליו מרחוק ומקרוב ונתגלה ונתפרסם שמו

הרה"ק רבי משה האגר משאץ זי"ע

ט' אייר תרפ"ו

קודם את מוצא פי הרבי כדת מה לעשות. כשהלך להתייעץ עם הרה"ק משאץ בדבר רכישת הדירה, הניאו הרה"ק משאץ מהרעיון ואמר לו שלדעתו לא כדאי לרכוש דירה כעת. הדבר הפריע לו מאד, כי לא הבין מה הסיבה שבגינה מסרב הרה"ק משאץ לאשר לו את קניית הדירה, אך מכיון שהיה חסיד נאמן, הניח את תמיהתו וציית לדברים שקיבל מפי הרבי.

כעבור תקופה מסוימת, חזר עליו הגלגל וירד מנכסיו לגמרי, עד שבליט ברירה החליט לעזוב את שאץ מגוריו ולעלות לארץ ישראל, אולי ימצא שם מקור פרנסה. ואכן, אבי המשפחה החל לעלות ארצה, כשאחריו עלו יתר הבנים במספר פעימות. זכורני את הבן הגדול, ר' יעקב, שבאותה תקופה שירת בצבא הרומני ולא יכל לעלות יחד עם בני משפחתו, אך הספיק לעלות ארצה בעלייה האחרונה שעלתה לפני פרוץ השואה.

רק לימים, כעבור שנים רבות, הבינו למפרע את ראייתו הרחוקה של הרה"ק משאץ שמנע מהם לקנות דירה בשאץ וכך הוכרחו לעלות לארץ הקודש, שהרי אם היתה להם בית דירה רחבה בשאץ, היו נשארים בה עד המלחמה ומי יודע מה היה עולה בגורלם. כאן בארץ הקודש הקימו מפעל ייצור שוקולד ועשו הרבה מעשי חסד עם יהודים יוצאי שאץ שבאו ארצה לאחר סיום המלחמה. גליון באר בשדה

מדרת שחת בימי המלחמה, וכה סיפר:

בעירנו שאץ התגוררה משפחה גדולה בשם זיטברג, שעלו לארץ הקודש תקופה קצרה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה וניצלו ממנה בניסי ניסים.

על פשר עלייתם ארצה, סיפר לי אחד הבנים הרה"ח ר' יעקב ויטברג, שאביהם היה תמיד עני ואביון, אך בימי מלחמת העולם הראשונה עשה מספר עסקים והרוויח הון רב. מכיון שעלתה קרנו ותרומם בכבוד, היה מסייע רבות לכל נזקקי העיר ונודע בצדקת פזרונו ובגדיבות לבו.

היות והיה בידו ממון רב, חשב לרכוש דירה בשאץ, כדי שיוכל לגור בהרחבה עם בני ביתו וילדיו, אך חותנו שהיה מחסידי הרה"ק רבי משה משאץ זי"ע, הורה לו שלא יעשה דבר בלי לשאול

הרה"ק רבי משה משאץ נולד בשנת תרכ"ג לאביו הרה"ק האמרי ברוך מויזניץ זי"ע. ונקרא על שם זקינו הרה"ק רבי משה מסלאוויטא.

מילדותו נודע כמתמיד עצום ופיקח. כשהגיע לפרקו נשא את בת הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ממעזיבו ונכדת הרה"ק מרוזין והרה"ק מאפטה זי"ע.

בחתונתו במעזיבו השתתף זקנו הרה"ק הצמח צדיק מויזניצא.

בתקופת ההנהגה של אביו הק' היה ממונה מטעמו על עניני צדקת ארץ הקודש. לאחר הסתלקות אביו החל לנהל את עדתו בוואשקוביץ, וממנה עבר לעיר שאץ.

נתפרסם כעמוד התפילה ובעל מופת, ורבים נהגו ממנו עצה ותושיה.

בית מדרשו בשאץ היה לאבן שואבת לאלפי יהודי העיר והיה ביהמ"ד החשוב ביותר בעיר.

נסתלק בט' אייר תרפ"ו ואוהל נבנה על ציונו בשאץ, זי"ע.

ראייתו הרחוקה של רבינו משאץ

בספר הנפלא 'טובות זכרונות שיו"ל בשנת תשע"ו, מאוצרותיו של הרה"ח ר' יהודה לייב קוסטינר זצ"ל, מילידי העיר שאץ מובא על ראייתו הרחוקה של רבינו משאץ שהצילה משפחה שלמה

נביאים וכתובים מאידים נבדוזה

מהדורת כ"ץ

להגדיל תורה ולהאדירה

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

הגה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלאמייא זי"ע

**בעל משכיל אל דל ועוד
י' אייר תרנ"א**

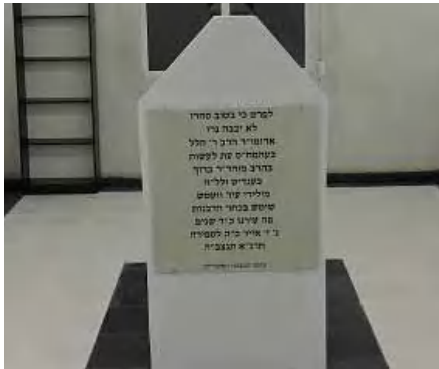
אז ער האט מורא געהאט אז אין די ביינקלאך פון ר' יהודה אסאד איז דא א חשש פון שעטנוז...".

שוב כיבדו בשעת הצהריים לאכול מארוחתו שהגישו לפניו, אך רבי הלל עונה לו כי הוא חושש על הלחם שמה לא ניפו אותה כראוי.

אולי ירצה כבודו לטעום פירות – שאל המהר"י. לא – השיב רבי הלל – איני אוכל דברים הצריכים בדיקה.

וראה שאין באפשרותו לכבד אותו (ער קען גארנישט טאהן מיט איהם...).

לאחר שגמר המהר"י לבחנן וביקש ליתן לו כתב סמיכה, שאל אותו לשמו, ומשהשיב לו את שמו, הפטיר המהר"י אסאד לעומתו: מדארף צו דיר הללס סבלנות... (סבלנותו של הלל זקוקים אליך)... (עמודא דנהורא, עמ' ד')

זי"ע בסערדאהעלי, כיבדו המהר"י אסאד לשבת. נענה לו ר' הלל שזהיר הוא שלא לשבת על כסא מרופד מחשד שמה ימצא שעטנוז בכסא (והג"ר בנימין זצ"ל היה מוסיף במתק לשונו: "דאס הייסט

גולד י"א כסלו תקע"ה לאביו מו"ה ברוך בענדיט ליכטענשטיין ז"ל, בעיר וועטש.

היה תלמיד מובהק וחיביב להגאון מרנא בעל חתם סופר זצ"ל. כיהן כאבד"ק וועטש, סיקס, מארגארעטן, קלויזענבורג, ובסוף ימיו נתקבל לאבד"ק קאלאמייע. הי' נערץ ומקודש על כל גדולי דורו, וכ"ק מרן הגה"ק מצאנז זי"ע כתב עליו בהסכמתו לספר משכיל אל דל שכל כוונתו לשמים. נדפס ממנו ספר מקרי דרדקי עה"ת, משכיל אל דל, אבקת רוכל, עת לעשות ושו"ת בית הלל.

נתבקש לישיבה של מעלה ביום י' אייר תרנ"א בעיר קאלאמייע ושם מנ"כ.

ללמד לאחרים אפילו עדיין אינו גאון גדול

על הפסוק (ויקרא טו לא): 'הִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאתָם וְלֹא יָמְתוּ בְטְמֵאתָם בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכְּנֵי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם, פִּירֵשׁ בַּסֵּפֶר לְשֵׁבֶט מִיְהוּדָה: יֵשׁ לְפָרֶשׁ לַעֲבָד עַל פִּי שִׁשְׁמַעְתִּי מִהַקְדוּשׁ בַּעַל מְשֻׁכֵּל אֵל דָּל' [הרה"ק רבי הלל מקולמייא] זללה"ה זיע"א, שהיה מוכיח בנסעו עם פושע אחד. ואמר אחר כך: אני יודע את הפושע כי לא נכנסו דברי ללבבו ולא ייטיב דרכו. אולם על כל פנים עביד ומהני מה שאני מוכיחו כי עכ"פ כשתגיע השעה שיהיה קרוב למות, אז יעלה בזכרונו שלפני כמה שנים אמר לי זקן אחד שזה וכזה הוא עבירה גדולה, ושזה חיוב כרת וכדומה, כל מה שאמרת לי להזהר אותו, ואז יתחרט ויתמדר על העבר וימות עכ"פ מתוך תשובה, וכתוב 'תשב אנוש עד דכא'... והיינו דאמר הכא 'הזרתם את בני ישראל מטומאתם ועל כל פנים תהיו מרוויחים ולא ימותו בטומאתם בטמאם את משכנ', אם גם ה"ו עדיין מטמאים את אשר בתוכם, אבל יבוא יומו ויעשה תשובה, ואולי תצליחו באמתת דברכם שיאמנו על השומעים ויעשו תשובה מיד.

(ספיר ויהלום פר' שמיני פ"א - הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

התרחק מכל חשש ונדנדו של איסור

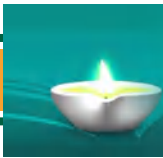
סיפר הג"ר בנימין רבינוביץ זצ"ל חבר בד"ץ העדה החרדית: בהגיע הגאון האדיר רבי הלל ליכטענשטיין זי"ע מקאלאמייא להיבחן להוראה אצל הגאון הנודע רבי יהודה אסאד

מחזורת חדשה מפוארת, מאירת עינים, שלא נראה נמזתה

אור המאיר המבוואר

ממזהר"ר זאב וואלף מזוטאמיר

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע

בעל זרע קודש

י"א אייר תקפ"ז

את אשר 'שמעתי מאבותי הקדושים' ככל 'המקובל אצלינו בשם זקיני הגה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע בעל זרע קודש': מעשה בחסיד אחד, אשר יודעים אנו את שמו אך לא נפרשו כאן, שהיה מסתופף בשבת קודש בצילו של הרה"ק מרופשיץ. היה זה בצפרא דשבתא, בעת תפילת שחרית, ואותו חסיד עמד בבית המדרש יחד עם הציבור והתפלל בדביקות. כשהגיע השליח ציבור לקטע: "שוכן עד מרום וקדוש שמו, וכתוב רגנו צדיקים בה. לישרים נאווה תהלה, בפי ישרים תתרוםם ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל" נפלה רוחו בקרבו.

היה החזן ואמר 'בפי ישרים תתרוםם' והחסיד מהרהר בלבו בענוותנותו: וכי אני בכלל 'ישרים', וכי אני יש לי חלק לדומם את השי"ת בפי ישרים, וכך נפל לבו והתעצב בקרבו. המשיך החזן ואמר 'ובשפתי צדיקים תתברך' ולבו של החסיד נמס בקרבו עוד יותר, כי בכלל 'צדיקים' הוא ידע שבדאי אינו כלול, וכך הלך והתעצב אל ליבו כשאמר 'בלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל', והיו מחשבותיו טורדות אותו, שבוודאי הוא אינו מן המניין, שכן אינו חסיד ואינו קדוש. אמנם כשהתחיל הציבור לומר בקול רעש גדול את המשך התפילה 'ובמקלות רבבות עמך בית ישראל, ברנה יתפאר שמך מלכנו בכל דור ודור' אז שב רוחו של החסיד ונתלהב מאוד, כשחשב: הלא אף אנכי כלול בתוך 'מקלות רבבות עמך בית ישראל' ואם כן, יש לי חלק גם באלו אשר ברינה יפארו את שמך מלכנו, וכך המשיך החסיד והתפלל בחשק דקדושה ובהתלהבות כראוי.

איש כמובן לא ידע את המחשבות הללו של החסיד שהתרוצצו בראשו בשעת התפילה, וגם הוא לא גילה זאת לשום אדם את מה שעלה במחשבתו. לאחר התפילה, כשהסב הרה"ק מרופשיץ לסעודת שבת, שלח לו הרבי כוס יין מלאה ואמר: אתן לבעל 'המקלות' כוס יין. אמנם הציבור לא הבין את דבריו וחידותיו של הרבי, אך החסיד הלז הבין בלבבו וידע מיד את רוח קדשו של רבו אשר הגיד לו בפירושו את כל מה שהיה במחשבתו וכוננתו בשעת התפילה.

(ספיר ויהלום פר' מסעי פ"א - הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

לדבר עתק וגאווה על האנשים הגדולים. הנה כתיב בפסוק (תהלים קו טז) 'ויקנאו למשה במחנה', על משה רבינו ע"ה הוציאו דבה שהתנהגותו אינה ראויה, וטענו כנגדו מדוע הוא פרוש מהעם, פרוש מן המחנה, פרוש מן האנשים, בדברם סרה שמנהיג צריך להיות בתוך המחנה, מעורב עם העם וללמדם תורה ולא להיות ספון באהלו. ולכאורה, יכלו למצוא תנחומים במעשי אהרן הכהן שהיה מעורב בדעת עם הבריות. אך לא, על אהרן טענו בדיוק להיפך ומצאו בו עוול, הלא הוא איש קדוש, כהן גדול, הוא צריך להיות שרוי לבד, ומפורש ומובדל ומבודד מן העם, ולבסוף הוא נמצא בין האנשים, ומופיע בכל פעם בין העדה לעשות שלום בין הבריות, ומי ביקש זאת מידו להסתובב במחנה ואין זה ראוי שיעשה כן, והוה שכתוב (שם) 'לאהרן קדוש ה'. מספרי לשון הרע ומחרתי ריב ימצאו בכל פעם מה לפטפט ולדבר רע, זה לא חידוש, ואין אנו מתפעלים מזה כלל.

(ספיר ויהלום פר' מצורע ע"ח - הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

הטעם שאני מטריח לנוסע להרה"ק מראפשיץ

סיפר הרה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע"א,

רבינו נולד לאביו הרה"ק רבי מנחם מענדיל רובין מלינסק זי"ע ביום פטירת הבעש"ט חג השבועות תק"ך, וחסידים קראו עליו את הפסוק וזרח השמש ובא השמש. נקרא הורוויץ על שם ר' איציקל מהאמבורג אבי אמו.

לקראת הבר מצוה לקחו אביו אל הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק להניח לו את התפילין ואמר אח"כ שקישרו אז בכל העולמות. (י"א שזה היה אצל המגיד מזלוטשוב).

מגיל ט"ו התחמם לאורו של הרבי רבי אלימלך, שנה שלימה היה בבית רבי מרדכי מנשכין, הסתופף אצל ר"ב צדיקי דורו כמנין עשה לך רב, למד אצל המגיד מקוניץ והרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב, אך בעיקר דבק בחוזה מלובלין שחיבב אותו יותר מכל תלמידיו והחזיק אותו כתלמיד חבר.

גם הנגינה היתה יסוד מוסד בעבודתו ובנסיעותיו ללובלין היה מחבר את ניגוני ראפשיץ הנפלאים. נודע כבעל תפילה יוצא מגדר הרגיל, מלחין ומנגן, ורבים מניגוניו נשתמרו לדורות הבאים. נודע כחכם מחוכם פיקח שבדור וכן קראוהו הרב החכם.

בהמלצת רבו הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב נתקבל לרבנות העיירה ראפשיץ ועל שמה נקרא לתהילת עולמים. כששהה בלאנצהוט בשנת תקפ"ז נסתלק ושם מנ"כ, על מצבתו נחרט 'יחיד בדורו בחכמת אלוקות, וביתר שבחים אין לנו רשות כי כך נצטוונו מפי'.

ספריו 'אילה שלוחה', 'זרע קודש' עה"ת ומועדים, 'אמרי שפר' עה"ת.

תולדותיו הקדושים המה: הרה"ק רבי אברהם חיים מלינסק, הרה"ק רבי יעקב ממעליץ, הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב, וחתנו מ"מ הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ זי"ע.

ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה'

משכיל נכנס פעם להרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע"א. טבעו של המשכיל הזה היה במיוחד בכל פעם לחזור ולחפש חסרונות ולדבר סרה על צדיקי הדור. אמר לו הרבי מראפשיץ בעלי לשון הרע תמיד מוצאים חומר בשבילם

קדושים תהיו

פתאום עבר בחצר קצין גרמני שהיה בתפקיד בלשי, הבחין הקצין באיזו תנועה חשודה והציץ לתוך המרתף. משראה אנשים בכותנות ובלבנים, נבהל ונפחד הקצין. הוא צעק וקילל, חירף וגידף, אבל לרדת פנימה לתוך המרתף לא העז. לבסוף הוא ברח ואנו הסתלקנו מהמקום לאחר הטבילה.

למחרת בבוקר הוקף הבנין כולו ופלוגות מזוינות האריכו בחיפושיהם, ולאחר מכן העמידו שומר מיוחד על הכניסה הנעולה של המקוה. ולמרות הכל הוספנו עוד להשתמש לא פעם במקוה זו.

הוסיף ואמר כי סיפורים כאלה נראים אולי כמוזרים או כמוגזמים, שכן איך זה אפשר ומותר לסכן את החיים עבור טבילה לכבוד שבת ואיך זה מעיזים בכלל להרגיז את השטן כאשר השעה משחקת לו, ואם אפילו מספיקה מידת העזות לבצע מעשה גבורה חד פעמי הכיצד אפשר היה להמשיך ולהתמיד בהרפתקאות כגון אלה. אלא שיש בנידון זה הסבר פשוט וטוב למדי: יהודי שזוכה לעזות נפש ממקור האמונה ויודע הוא להתגבר על הפחד מפני המוות, יהודי כזה שוב אינו יודע פחד מהו.

יהודי שגומר פעם אחת בלבו למסור את נפשו על קדושת השם פשוטה כמשמעה, יהודי כזה מתנשא וחי באווירה של התעלות והתרוממות הרוח ושוב לא מפחידים אותו כל היסורים, וכל הנסיונות לא מבהילים ולא מדהימים אותו (אלה שלא נכנעו עמוד פח).

אמר אחד מנכדיו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק זיע"א כי ראה כתוב על חומש אחד בעיר סאכטשוב בזה הלשון: רבינו הקדוש מקאצק אמר: פרשת קדושים מתחלת 'קדושים תהיו' ומסתיימת 'דמיהם במ' – 'בלוט זאל עם קאסטן, אין א קדוש זאל מען זיין' – אף שזה עולה לו בדמו, מכל מקום עליו להיות קדוש.

(מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

סיפר הרה"ח רבי משה דוד פאלוך זצ"ל, משרידי בחורי חסידי גור שבגטו לודז': בכל השטיבלך של הגיטו סבלו רעב ומחסור חמור, ומיטב האברכים והבחורים נפלו קרבן למיתת כפן, ובכל זאת הדאגות שהעסיקו אותנו היו אחרות לחלוטין. שאפנו לחיי קדושה וטהרה בתוך אופל הגיטו. ומה היה חסר לנו? מקוה כשרה לטבילה! זו היתה פסגת דאגתנו, איך לחדור לתוך בתי הטבילה שהיו כולם סגורים ומסוגרים בגיטו על פי צו הצוררים. בנידון זה יזמנו מערכה נועזת ואף נואשת, ללא רתיעה וללא מורך.

אמנם המשטרה הפלילית הגרמנית עקבה ורדפה אחרינו תמיד, אבל זה לא הפחיד אותנו כלל וכלל. בדרך כלל הצלחנו להתגבר עליהם מפני הסיבה הפשוטה שאנו היינו נועזים שבנועזים והם היו פחדנים ומוגי לב, ורק הודות להעזתנו זו החלטנו כמו כן ללכת לטבול במקוה לכבוד שבת קודש, וגם ביצענו לא פעם משימה מסוכנת זו.

ומעשה שהיה: אחד השטיבלך של חסידי גור בגיטו לודז' נמצא ברחוב מרשינר, ואני זמן רב השתייכתי על חבורה זו. ממולנו, בבית שברחוב מרשינר 41, היה בית טבילה שנסגר מטעם השלטונות. אחד מהחבורה הסתכן פעם לפרוץ את המנעולים ולחדור אל המקוה ולמלאותה כדת וכדין, אולם הקושי העיקרי היה כי בו בבית נתפסה דירה אחת על ידי מחלקה מיוחדת של הזונדר' היינו המשטרה.

ועוד פרט אחד: היה זה בעיצומו של החורף. המים שנקוו בתוך המקוה נקפאו. ובכל זאת יצאנו באמצע הלילה לקיים מצוות טבילה. הבקענו את הקרח בגרזנים, אם כי קול הגרזן עלול היה להזעיק את המשטרה. התעטפנו במעילים ובשמיות, וכך חדרנו בחשכת הלילה לתוך חדר המקוה וטבלנו את עצמנו אחת ושתיים. ידענו בדיוק כי באם ניתפס על ידי המשטרה, יקיץ הקץ על כולנו. ובכל זאת.

ושוב היה מעשה, כאשר החלפתי את החבורה והלכתי לטבול יחד עם כולם במקוה אחרת, של מונשיין, התגנבנו בפעם זו לבית הטבילה שהוזנח והופקר, ומילאנו מים במקוה. לפתע

חדש בממלכת התורה

דבר בעתו

בני יששכר המבואר ג אייר-אב

מהדורת בראך בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

'בני יששכר' לרבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל, במהדורה חדשה ומפוארת. עם ביאור נרחב להבנת הדברים, ובתוספת הערות וצייונים, ומדור ליקוט ייחודי מתוך כל כתבי רבינו המחבר על הענין הנלמד. כל הספר הוגה עפ"י דפוסים ישנים, עם הוספות ותיקונים רבים. בעריכה חדשה עם ניקוד מדויק, חלוקה לקטעים, סימני פיסוק, כותרות לכל קטע, ועם מפתחות ומקורות רבים. וכל אלו נסדרו בכלי מפואר, כמיטב ספרי 'ממלכת התורה עוז והדר'.

חדש

בעל העקידה תולדותיו מפעלותיו ומשנתו

מהדורת אלול

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר' תולדותיו ומפעלותיו של החכם הקדמון רבי יצחק עראמה זצ"ל ומשפחתו, מולדתו ובית אביו, מאמרים מקיפים על יהדות ספרד בתקופת גירוש ספרד ואחריה, מחקרים מיוחדים על ספרי וחיי רבינו, עם יסודות במשנת רבינו, ובתוספת נגזרות מרבתי בעל העקידה מכתב יד, בספר הובאו צילומים ופקסימיליות רבים עם תיעודים שונים ממאורעות חייו.

חדש

סט חוברות שנים מקרא ואחד תרגום

14 ס"מ (5 חוברות)

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

חומש שנים מקרא ואחד תרגום בעימוד נאה ומהודר כאשר כל הפרשה מסודרת פסוק בפסוק כאשר בתחילה הובא החומש ולאחריו התרגום, ובכל פעם העיצוב שונה בפונט אחד לנוחות הלומד שמו"ת. בתחתית העמוד הובא פירוש רש"י וכן הובא חיבור הש"ך "פועל צדק" על סדר המצוות שבתורה עם ביאור ייחודי לתועלת הלומדים.

מעלה ייחודית נוספה במהדורה זו, כאשר בכל פסוק אשר יש עליו פירוש רש"י נוסף צוין ציון מיוחד בסוף הפסוק, כאשר על ידי זה יהיה הלומד יוכל להבחין מיד בפירושו של רש"י על אתר.

במהדורה זו נוסף גם מבוא מיוחד לעניני שנים מקרא ואחד תרגום מפי ספרים וסופרים.

חדש

אוצר פניני החסידות צדקה

מהדורת 'קץ טללי ברכה'

מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

ליקוט דברי רבותינו מאורי הדורות גאוני ישראל ורועי החסידות בלשונם, מעשי צדיקים, דברי קודש מאת כ"ק אדמו"ר רבי דוד אביחצירא שליט"א, וספיד ויהלום מהגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א.

חזר למדפים

זוהר המבואר החדש, והכבוד במדבר ד (חוקת-בלק א)

מהדורת 'קץ טללי ברכה'

מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

'זוהר הקדוש' ערוך מחדש, מוגה ומזוקק בקדוק רב עפ"י דפוסים ישנים. מבואר עם ביאור נכון ומדויק, בשפה ברורה ונעימה, המשולב בתוך תיבות הזוהר הק'. הביאור נערך עפ"י מפרשי הזוהר, עם הערות וצייונים רבים, הפניות לפירושים רבים אחרים, להרחבת העניינים ולתועלת הכנת הלומדים.

חדש

תולדות יעקב יוסף בראשית ב

מהדורת שטרן

מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

'תולדות יעקב יוסף' במהדורה חדשה ומפוארת. עם ביאור משולב בתוך דברי רבינו המחבר, כדי להועיל להבנת הדברים, ובתוספת הערות וצייונים. כל הספר הוגה עפ"י דפוסים ישנים, עם הוספות ותיקונים רבים. נסדר מחדש, עם חלוקה לקטעים, סימני פיסוק, כותרות לכל קטע, וכל אלו נסדרו בכלי מפואר, כמיטב ספרי 'ממלכת התורה עוז והדר'.

לימוד אור החיים בבית המדרש לפני כניסת השבת

בעז"ה מדי ערב מתקיים
שיעור דף היומי
 מפני הרה"ג
משה דאזנן ארליך
 שליט"א
 לאחר תפילת ערבית בשעה 8:30 בערב
 בבית מדרשנו
 ברחוב פנחס בן יאיר 20 בית שמש

שמעו ותחי נפשכם

מלון יקרון והדושים נלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵיָא חֻזְרָא

חֻזְרָא דְאִוְרֵיָא
יְסוּד חֻדֵשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְרָשָׁה

ושמרתם את משמרת - גדרים וסייגים לתורה

ע"ה (פ"א) את דברי חז"ל (ויק"ר כו ב) 'אמרו לו לנחש מפני מה אתה מצוי בין הגדרות, אמר להם מפני שפרצתי גדרו של עולם', כי זו היא דרכו של נחש להיות מצוי להסית האדם בין הגדרות והסייגים שהוא גודר עצמו מן החטא, וכששואלים אותו מדוע מצוי אתה לפתוח בהסתה על עניין הגדרים ואינך מסית מיד לעבור את העבירה עצמה, משיב הנחש ואומר 'מפני שפרצתי גדרו של עולם', כי כבר מראשית הבריאה נוכחתי לראות שכך היא הדרך להכשיל את האדם, תחילה לגרום לו לפרוץ את מה שגדר וקיבל על עצמו, וכיון שנפרצה הגדר הרי הוא מחוסר שמירה כעיר פרוצה לפני הגנב, ובכך קל יותר להכשילו בעיקר העבירה ואז כבר לא יהיה בכוחו להתנגד עוד.

קדש עצמך במותר לך

מעין הדברים כתב הרב מקו"יגלוב ע"ה בספרו ארץ צבי (בראשית ד"ה והנחש) כי כך היא דרכו של היצר הרע שלא להסית את האדם בתחילה לעבירה חמורה, כי אז ודאי הוא שיסרב האדם לשמוע לו ולהמרות פי ה' בעבירה חמורה, כל שכן בצדיקי עולם כמו אדם הראשון וחוה יצורי כפיו של הקב"ה, שהיה יודע בהם שאי אפשר להסית אותם מיד לעבירה כי לא יאבו לו ולא ישמעו אליו, אלא התחכם עליהם להכשילם בעניין 'קדש עצמך במותר לך', שלא לנהוג איסור בדברים המותרים להם, ואחר שישמעו לו למלאות תאוותם מן ההיתר יסיתם גם אל האיסור.

וזה היה תחילת דבריו עם חוה לבדוק אם אכן זהירה היא לפרוש מן ההיתר כגדר וסייג מן האיסור, וכאשר השיבה ואמרה לו 'מפרי עץ הגן נאכל' (בראשית ג ב) הבין כי ממלאת היא תאוותם בפירות הגן המותרים לה בלי שום גבול וסייג, ובראותו כי כן ממילא ידע כי עתה תיפול ברשתו באיסור, כי מי שפורץ גדר זה של 'קדש עצמך במותר לך' קל מאד להחטיאו גם בעבירה גמורה, ובכך היתה תחילת דרכו להסיתה לאכול גם מעץ הדעת טוב ורע.

לגעת בעץ הדעת, כי עיקר המצוה לא היה אלא 'ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו' (בראשית ב יז), והיא הוסיפה לגדור עצמה גם מנגיעה כמו שאמרה (שם ג ג) 'לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו', או אז התחכם הנחש להכשיל אותה בנגיעה בעץ הדעת, ולאחר שגרם לה לעבור על מה שגדרה עצמה כבר היה בניקל להכשיל אותה גם באיסור עצמו, וזהו שאמר לה כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה.

שמירת גדרו של עולם

בזה פירש במתוק מדבש לרבי יצחק פרחי

וּשְׁמֶרְתֶּם אֶת מְשֻׁמְרֵי וְגו' (יה, ל). מעלת שמירת גדרות וסייגים למצוות התורה גדולה היא עד למאוד, וכן הזהירה תורה 'ושמרתם את משמרת' ודרשו חז"ל (מו"ק ה). 'עשו משמרת למשמרת'. מי שאינו פורש מן ההיתר כמעט ואין ביכולתו לפרוש אף מן האיסור, לפיכך היצר הרע מתחכם לפתות את האדם לזלול ולהקל ראש מעט מעט בגדרי האיסור עד שיביאנו לעבור גם על האיסור עצמו.

זו היתה עצתו של הנחש לפתות את חוה לעבור על הגדר שהציבה לעצמה שלא

מִילְתָּא דְפְלִיאָה

נדב ואביהוא נשאר בדביקותם משום שלא היו להם בנים

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרָן בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיָּמָתוּ (טז, א).

ידועים דברי החתם סופר ע"ה (תורת משה וירא ד"ה ונשתחוהו ה-ב) שתכלית האדם אם יזכה באחריתו בעת צאת נשמתו להתקדש ולידבק באלקיו, והדיבוק נעשה ע"י המצוה בעשייתה, ואם יזכה באחריתו לעשות מצוה גדולה, כבר הפליגו חז"ל (שבת קיח). 'היא חלקי ממתו בדרך מצוה'. וככל שיתקדש יותר יומשך חלק הרוחני למעלה ויתקרב למקורו, ואם יזכה למות מחמת הקדושה הגדולה ההיא ויעלה כמו השלהבת המתדבקת באש הגדולה זה מיתת נשיקה, הנשמה נושקת ומתדבקת אל מקורה ובה מת חנוך. ולכן נאמר בנדב ואביהו בקרבנתם לפני ה' וימותו יען נתקרבו הרבה.

ממשיך החתם סופר ע"ה: והנה כמה צדיקים היו זוכים למות בנשיקה בעת עסקם במצוה בקדושה גדולה, אבל לטובת בנייהם ותלמידיהם המה נשארים בחיים וכו', ולכן נאמר בנדב ואביהו (במדבר ג ד) 'ובנים לא היו להם' ואמרו חז"ל (יבמות סד). 'הא אילו היו להם בנים לא מתו',

וזהו שכתוב (תהלים קלט ה) 'ותשת עלי כפכה' לומר שהקב"ה שת כפיו עליו שלא ימות בנשיקה, וכן נאמר במשה בצור 'ושכותי כפי עליך עד עברי' (תורת משה שם). וכדרך זו כתב גם בחתם סופר (במדבר ד"ה וימת): ואילו היו להם בנים היו נצרכים לבניהם אחריהם על דרך דכתיב (דברים כח יא) 'והותירך ה' לטובה בפרי בטןך, אך 'בנים לא היו להם' ולא היו נצרכים לעולם הזה על כן נסתלקו בקדושה. עכ"ל.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

צידה לדרך לימי זקנותו ולעולם הבא

שאצליח לצבור. עזוב את נפשי והניחה לי לדאוג ולצבור אוצרות בטרם יבוא זמן שלא יועילו, 'כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה' (קהלת ט י).

וכביאורו של רבינו בחיי (דברים ז יא): 'כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה', ירצה לומר כי אחר המיתה אילו רצה לעשות מצוה ולהשלים מה שחסר כאן, או להתעסק בדבר הרשות בחשבונות ושאר עסקי הגוף, אין זה בידו, כי ביום ההוא אבדו עשתונותיו וכלו חשבונותיו, ואין לו באותו זמן מעשה וחשבון כלל ולא דעת וחכמה להוציאה אל הפועל, על כן יש לך לעשות כל הטוב שתוכל בעולם הזה בעוד שיש לך כח ורשות לעשות.

דין' על מעשה העבירה 'חשבון' על הזמן שיכול היה לסגל מצוות

מעתה נבוא לבאר מה שאמרו חז"ל בפרקי אבות (פ"ג מ"א) 'ודע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון'. וכבר עמדו המפרשים לבאר מהו הדין ומהו החשבון שאמר התנא, לכאורה משמעות אחת לשניהם. וביאר הגאון מוילנא ע"ה (שנות אליהו לקוטים) כי אכן שני דברים רצה התנא להשמיענו: 'דין' - שדנין אותו על שעבר עבירה. 'חשבון' - שבשעה שעשה העבירה יכול היה לעשות מצוה או ללמוד, שמחשבים העתים ורגעים שהיו לריק ומענישין אותו על זה, מלבד שעונשין אותו על העבירה גופה שעשה. ובדברינו ניתן להעמיס עוד בכוונתו, כי מחשבים עם האדם את הזמנים בהם יכול היה לעסוק בתורה ומצוות וחטא בהם, ואם חזר בו אך בזקנותו הרי שיחשבו את הימים שבהם יכול היה לשוב קודם בוא ימי הזקנה, ובאטימות לבו בחר להמירם בהבלים וחטאים, ומשכך הפסיד זמן יקר ועצום. והוא הדבר שבא התנא הקדוש לעוררנו, 'הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה וכו' ודע לפני מי אתה עתיד לתת דין וחשבון, שכאשר ישיב אל לבו בהסתכלות ובהתבוננות שיבוא יום ויצטרך לתת חשבון על הימים שאיבד, יבין עד כמה ראוי לו לשוב בהקדם כדי שיוכל למלאות ימיו בתורה ומצוות.

תשובה שלימה וטובה.

ככל שמקדים תשובתו יכול להרבות אוצרו בתורה ומצוות

ובאמת, אם נתבונן בדבר נראה, כי גם לולא הסיבה שהתשובה בימי הזקנה פחותה במעלתה מימי עלומיו, היה מתחייב הדבר מצד ההגיון שבו, שככל שיקדים לשוב בתשובה יוכל למלאות עוד ימים בתורה ועבודה. ואם תאמר מהי הנחיצות, הלא יבוא יום ואקיים את התורה והמצוות בהידור. אין הדבר נכון כלל וכלל, שהלא גם אם ינצל אדם כל ימיו בשלימות, עדיין אין זה כי אם טיפה מן הים לשנים בהם נתענג נשמתו בגן עדן בזכות אותם המצוות, שכן כמה הם ימי חלדו של האדם, לעומת שנותיו בעולם הבא. כדברי מר עוקבא (כתובות סז): שקודם פטירתו ביזבו מחצית ממונו באמרו 'זוודאי קלילי ואורחא רחיקתא', ופירש רש"י: 'צידה קלה הכינותי לדרך רחוקה שאני יוצא לה'. לפיכך כפי שימלא האדם יותר ויותר את כליו בצידה לדרך, כך יכול להיות בטוח בדרכו.

והמקום בו יכול לקחת עמו צידה לדרך הארוכה הוא רק בעולם הזה, שמתוך קושי והסתר עובד את ה' ומתגבר על יצרו, ואוסף לאמתחתו אוצרות מצוות ומעשים טובים. ובכך מכין ומזכך נשמתו לשוב אל בית אביה להנות מזיו יקרו ושכינתו. אם כן מי פתי להעביר רגע מימיו בלא שישב אל בוראו ויעבדנו בלב שלם, ובודאי שלא ימתין לימי הזקנה ויאבד זמן יקר ונחוץ.

שתי סיבות לדחיית טענות יצרו הרע

אשר על כן, אף אם יבוא היצר הרע לפתותך ולגנוב את לבבך, באמרו: 'הלא החיים לפניך שמח בני מאשר תמצא, ובבוא ימי הזקנה או אז שוב בתשובה שלימה ותן כל כוחותיך לעבודת ה'". ראשית, הקהה את שיניו בדברי חז"ל 'אשרי איש' - שעושה תשובה בעודו איש, כי כששב בזמן שכבר כוחות גופו אינם כבעבר, הלא אינה תשובה מעולה. ובכלל, גם אם אנצל כל ימי בשלימות, עדיין לא אבוא כי אם לטיפה מן הים לשנים בהם נתענג נשמתי בגן עדן בזכות המצוות

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (יט לב). בזוהר (קדושים פז). פירשו 'קודם שיבה דילך תקום'. והנה יש כאן נקודה יסודית שעלינו לשים עליה דגש בשליחותנו בעולם הזה, והיא מה שכתב דוד המלך ע"ה בספר התהלים (קיב א) 'אשרי איש ירא את ה', ובגמרא הקשו (ע"ז יט). 'אשרי איש ולא אשרי אשה'. ותיצרו 'אמר רב עמרם אמר רב, אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש'. וברש"י: 'כשהוא בחור בכוחו. כלומר ממהר להכיר בוראו קודם ימי הזקנה'. שבעוד האדם צעיר לימים שרתיחת דמו בכוחה ויכול לעשות עבירות, ובכל זאת עושה מצוות ומכיר בוראו - אשריו. אולם אם בגיל הבחורות לא עשה תשובה ומעשים טובים ורק בזקנותו נזכר אין זה תשובה מעלייתא.

החזרה בתשובה קודם ימי הזקנה היא הדרת פניו שלא יתבייש בזקנותו

לכך בשמחת בית השואבה היו חסידים ואנשי מעשה אומרים 'אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו' (סוכה גג), וברש"י: 'שלא עברנו עבירה בילדותנו, לבייש את זקנותנו'. שעוד קודם הגיעם לזקנה שבו בתשובה שלימה ולא התביישו בזקנותם, שעתה אף אם ישובו בתשובה לא תהיה תשובתם שלימה ומעולה. וממעמד קודש זה שממש שואבים רוח הקודש, יצאה הקריאה לכל אחד ואחד שיתעורר לשוב בעודו בכוחותיו, דאיתא שם 'אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו', ופירש המהרש"א (ח"א שם): דשתי כיתות הזקנים שזכר, הם אומרים על אלו שעדיין ילדים ולא חטאו עדיין, אשרי להן, ומי שחטא ועדיין בילדותו - ישוב אז וימחול לו, כי התשובה בילדותו מעולה ביותר כמו שאיתא 'אשרי האיש' וכו' כשהוא עדיין איש.

וזהו שדרשו בזוהר הקדוש מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, שהתורה מזהירה את האדם מפני שיבה קודם שיבואו ימי השיבה שלך, תקום שוב בתשובה שלימה ותהיה קומתך שלימה, והדרת פני זקן כי זהו ההידור של ימי הזקנה שלך. כי לאחר מכן כשכבר אין כוחותיך במותניך לעשות עבירות ואז תשוב בתשובה לא תהיה זאת

בקיום המצוה זוכה לדביקות וחיבור עצום עד שיוצאת נפשו

השלימה השלימו את נפשם ומסרו את עצמם למיתה בהתדבקם בדביקות נפלא עד שנשארה נשמתם דבוקה באור העליון בסוד מיין נוקבין ויצאתה נשמתם כאחד וזהו 'בקרבתם לפני ה' וימותו' שכל כך קרבו ונתדבקו בדביקה ותשוקה גדולה עד שנגנזה נשמתם ונדבקה למעלה. אמנם באמת העובד עבודה כזו בדביקות נפלא חוזר וממשיך שפע חיות מלמעלה אליו בחיים חיותו כאמור (דברים ד ד) 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום', שמחמת הדביקות נתוסף חיים כי זה רצונו יתברך המחיה חיים, אך מפני שה' בהם חטא המעכב על פי דברי רבותינו זכרונם לברכה (עירובין סג.) באמרם שתויי יין וכו' או שהורו הלכה באור החוזר אליהם ונשארו נשמתם דבוקות שם.

כדברי רש"י מחז"ל (לעיל י ב): 'ותצא אש' רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן. רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש, תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש.

בחינת 'רצוא ושוב' שכאשר מתקרבת בכלות הנפש מקבל חיות חדשה לשוב לחיים

וביתר ביאור כתב הייטב לב (ד"ה עוד יתבאר בקרבנתם) והקדים מאמר מו"ר זקיננו הישמח משה ע"ה (הפטרט בשלח) על הפסוק (שופטים ה לא) 'אוהביו כצאת השמש בגבורתו', כי אוהבי ה' יתברך ע"י דביקות נפלא קרובים להתבטל במציאות, רק ה' יתברך משפיע להם חיות חדש, והוא 'כצאת השמש בגבורתו' אחר שמשתחוהו לה' 'יתברך תחשך אורה, כנר בפני האבוקה בגבורתו של הקב"ה, והיינו 'והחיות רצוא ושוב' (יחזקאל א יד), 'רצוא' למקור חי העולמים, ו'שוב' מחדש. וזה שאנו אומרים בתפילת ליל שבת קודש 'מחיה מתים במאמרו', כלומר אותם שהם מתים במאמרו כשאומרים שמו, הוא מחיה אותם, ועל פי זה מפרש הייטב לב ע"ה שלא תאמר שמתו משום חטא אלא משום 'בקרבתם לפני ה', היינו עד כלות הנפש, ולאחרים הקב"ה מחיה אותם, אבל נדב ואביהו לא החיה אותם מחדש.

בחיים בעולם הזה, וזה הרבותא שכתוב בתורה אשר יוכל האדם לעשות אותם 'וחי בהם'.

נדב ואביהו הקריבו בכלות נפשם ולא חזרה להם נשמתם כי היה חסר הציווי

אף נדב ואביהו שהיו גדולים וצדיקים קיימו מצוות הקטרה בחשק עצום ורב והגיעו לדביקות עצומה, אך מכיון שהיה זה שלא כציוויו יתברך כמאמר הכתוב 'בהקריבם אש זרה אשר לא ציוה אותם', ממילא לא קיבלו חיות מחודשת ולכן 'וימותו', שנשארו בכלות נפשם בדביקות נפלאה. אם כן ביאור הכתוב **אחרי מות שני בני אהרן בעת עשיית המצוה, וימותו בא לבאר שמלבד שיצאה נפשם בראשונה בקיום ההקטרה, נוסף על זה גם שלא קיבלו חיות מחודשת בשונה ממקיימי מצוה בכלות הנפש, ולכן אמר שוב וימותו, שלא קיבלו חיות מחדש ונשארו בכלות נפשם.**

לומד מכך השפת אמת (שמיני תרל"ו ד"ה בשם): ויש ללמוד קל וחומר מידה טובה מרובה, אם כן מי שעושה רצון הבורא אף שאינו יודע טעם הדבר לעשותו בכוונה רצויה, הרי זה הכח מצד פקודת ה', כמאמר 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו', כח ציווי זו חשוב מן הכל.

מתו בדביקותם ולא חזרה נשמתם מחמת חטא שהיה בהם

בדרך דומה כתב הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה בספרו זרע קודש (ד"ה אחרי): כי באמת הצדיקים מוסרים נפשם בכל עת לו יתברך, רק בבחינת 'רצוא ושוב' (יחזקאל א יד), ובני אהרן היה איזה דבר המעכב אחר שהיה להם דביקות גדול בו יתברך מלחזור הנשמה בתוך הגוף, ונמצא התחלת המיתה היתה כמו אצל שאר צדיקים בהדביקות, רק אחר כך נמשך מיתה אמיתית, וזהו שכתוב **אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה', כדרך הצדיקים, וימותו, נעשה אחר כך באמת מיתה, שלא חזרה נפשם לגופם.**

ובדרך זו כתב במאור עינים (ד"ה לולי): כי נדב ואביהו בעבודתם וצדקתם

אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו (טז, א).

הרבה יש לדבר בפרשה אשר ממנה יסוד ופינה לכלל עבודת איש מישראל לפני בוראו. שמעתי ממו"ר אבי זצוק"ל: בפסוק נאמר 'אחרי מות וגו' וימותו, והדקדוק נראה לעין, מהו שכתב הפסוק פעמיים לשון מיתה, הרי כבר אמר 'אחרי מות שני בני אהרן', ובפרט שכבר נזכר הדבר בפרשת שמיני (י א-ב) 'ויקחו בני אהרן נדב ואביהו וגו' ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא ציוה אותם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה', מה אם כן בא להוסיף באמרו 'וימותו'.

ויש להקדים במה שמוכא בשם **החידושי הרי"ם ע"ה**, שהאדם בעת קיימו המצוות יש לו לכוון כל מה שיכול כדי להגיע למדרגה של דביקות בה' יתברך, עפ"י הכוונות של חז"ל עד למעלה בקודש איך שציוה משה רבינו ע"ה ועד לכוונות שנתן הקב"ה במצוות, שכן אנו אומרים 'אשר קדשנו במצוותיו' שהקב"ה קידש אותנו במצוות שהוא עצמו עושה וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ו.) שהקב"ה מניח תפילין ומקיים כל מצוות התורה (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג). ומאחר והוא עושה בכוונותיו הנוראים שאין לנו בהם השגה כלשהי, מתבקש מאתנו שנעשה מצוותינו יחד עם כוונת מצוותיו, לפיכך אמרו 'מצוה' הרי היא מלשון 'צוותא' שבאמצעותה זוכה לחיבור נורא ונשגב עם הקב"ה יתברך ויתעלה. לפיכך צריכים אנו לעשותה בחשק רב ובצמאון בגודל תשוקה וכיסופין עד כלות הנפש ממש, שבעשיית המצוה לא תישאר חיות גשמית כלל. וכל עוד שמקיים המצוה כהלכתה כפי ציוויו של ה' יתברך, הסגולה של המצוה מגינה עליו, כי הציווי עצמו נותן לו חיות מחודשת לחזור לחיים ולהמשיך בעבודת הקודש, וכמו שנתבאר לעיל בקורות מעמד הר סיני, ומקרא מפורש הוא 'וחי בהם' ודרשו בו (יומא פה:): 'ולא שימות בהם' שקיום המצוות ממשיך חיות לעושיהם.

וזאת הסגולה ניתנה לישראל בקבלת התורה כדברי השפת אמת (תולדות תרמ"ח ד"ה במדרש לבית): שקודם התורה מי שהיה עובד ה' היה רק במסירת נפש בפועל ממש, ולכן לא היה קיום, רק כשנתן הקדוש ברוך הוא לנו התורה ומצוות הם דרכים שיכולין להיות עובד ה'

יצא לאור ע"י מכון אור ליהודים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור ליהודים
עיצוב ועימוד: שוקי קנר

איצרות ומיד ממעורבות

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

תתן אמת ליעקב

במאמר זה מביא רבינו לפני בני א-ל-ח, הסתכלות חדשה ומחודשת בנוגע להבדל הגדול בין דברי תורה ותפילה היוצאים ממחשבת האדם, לבין דברי תורה ותפילה היוצאים מפה האדם ללא מחשבה, שהוא שווה להבדל בין חיים למוות ממש, וכאן הוא החיים והמוות ברוחניות.

רבינו מבאר שכל תכלית התורה והתפילה הוא להמשיך את ידיעת השם יתברך שהיא ה'חיות' האמיתית, השורה במשכן קבע במוחו ולבו של האדם שמחשבותיו וחדרי לבו מתדבקים תמיד בידיעת ה' יתברך, ולהגדילה שתתפשט אל הדיבור, ומכיון שחיות הדיבור מתפשטת לכל איבריו של האדם, על ידי זה נחשב האדם כולו 'חי', כיון שהוא משכן לצינור ה'חיים' המתפשט בו. ומבאר כן רבינו, שמכיון שידיעת ה' יתברך נקראת בזוהר הקדוש קדושה, נמצא שמי שחיות זאת מתפשטת בקרבו נקרא 'קדוש'.

על פי זה קובע רבינו באופן נחרץ כי לא זאת בלבד שהדיבור בלא כוונה הוא כגוף בלי נשמה, אלא שהמדבר בלי חיות הוא עצמו בבחינת מת רח"ל, כיון שנחסר לו עצמו שפע החיות שצריך לקבל על ידי התורה והתפילה.

רבינו מבאר גם שהדיבור השלם הוא זה אשר המחשבה והלב נכללים בו, ועל פי מה שכתב רבינו בכמה מקומות שעל ידי הדיבור בתורה ובמצוות ממשיך האדם לתוך נפשו את אותיות הוי"ה שהם מקור החיים.

והכוונה בזה היא, תחילת ההמשכה היא על ידי אותיות ה"ה שמורים על ה'מוחין' - חכמה ובינה, כי תחילת הדיבור הוא הקול הנמשך מהלב, ושורש התפעלות הלב הוא מהמחשבה הנמשכת מחכמה עליונה שהיא קדושת הנשמה, ומכיון שהדיבור היוצא מעומק הלב נמשך ויוצא מתוך כוחות הנפש של האדם הנכללים בלבו של אדם וכולל את כולם כאחד, נמצא שעל ידו נמשכת החיות האמיתית שהיא החכמה לתוך נפשו וגופו במשכן קבע ואמיתי, באופן שהאדם עצמו נקרא בשם התואר הנכון 'חי'.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

בְּמִדְרָשׁ (ויקרא רבה כד ט) **'קְדוּשִׁים תְּהִיוּ** (ויקרא יט ב), **שְׁלֹא יִהְיֶה בְּכֶם מוֹת**. דברי המדרש אומרים דרשני, ויבוארו בדיבור זה.

וַיּוֹבֵן עַל פִּי פְרוּשׁ הַפְּסוּק (תהלים קיח יז) **'לֹא אָמוֹת פִּי אַחֶיהָ וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה** וְקִטְשָׁה, פְּשִׁיטָא אִם לֹא אָמוֹת, אִם כֵּן נִמְצָא - יְחִיה בְּוִדְאִי, וְלִמָּה לּוֹ לְכַפֵּל הַדְּבָרִים. וַיּוֹבֵן בְּמָה שְׁאָמַר הַזֶּהר (תיקון י כה): **כָּל צְלוֹתָא וּמְלָה דְאֻרִיתָא דְלֹא נִפְקָא בְּדַחִילוֹ וְרַחֲמֵי מַעֲוִמְקָא דְלַבָּא**, כל תפילה, וכל תיבה ותיבה מהתורה, שאינה יוצאת מפי אומרה בדחילו ורחימו [אינה עולה למעלה] וכו', "כי אהבה ויראה הם הנקראים 'תרין גדפין', והם כמו גפי העוף שהעוף פורח בהן לשמים, אבל כשהוא בלא כנפיים ודאי לא יפרח למעלה, וכן המצוות הנעשין בלתי אהבה ויראה הרי הם כמו בלתי כנפיים ובמה יפרחו למעלה".

וּמִי שְׁחַס וְשָׁלוֹם מוֹצִיא דְבְרֵי תוֹרָה אוֹ תַפְלָה מִפִּיו בְּלֹא דַחִילוֹ וְרַחֲמֵי, שֶׁהוּא מַחֲשָׁבָה זְכָה וְטְהוֹרָה בחכמה שהיא יראת הרוממות (דחילו) **וּבִינַת הַלֵּב**, בבינה המורגשת שהיא המביאה לאהבת הבורא (רחימו), **הוּא בְּחַיֵּי קְרוּא מַת**, שאין לו חלק בשפע החיים היורד על ידי החכמה והבינה ממקור החיים, וְהַטַּעַם הוּא כִּיּוֹן שֶׁהַחַיִּים הֵינּוּ שֵׁם יי"ה שֶׁהִיא הַחֲכָמָה וּבִינָה שְׁנֵיהֶם גִּרְמַזִּים בְּשֵׁם יי"ה, חכמה באות י' ובינה באות ה', **כִּיּוֹדֵעַ** וכמו שכתוב (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה, שמהמחשבות נמשכת החיות אל כל הדיבורים ולנפש של כל אדם מישראל שמדבר דיבורי קדושה, **וְכִתִּיב (תהלים קטו יז) 'לֹא הַמַּתִּים יְהַלְלוּ יְהוָה'**, שהדיבור שאינו נמשך

מכונים 'קדושים', בבחינת שם
 י"ה שהם החכמה והבינה שישרו
 בתוכם, ולא יהיה בכם מות
 בחינת העדר החיים שהוא מצב
 של העדר חכמה ובינה, ולא אמר
 לא תמותו, רק לא יהיה בכם
 דייקא, רוצה לומר כאשר אתם
 בעצמכם - בפנימיותכם בחיים,
 ולא תהיו חשובים כמתים חס
 ושלום.

המחייאם את האותיות להטעימם
 ולהסבירם), נמשכת חיות זאת גם
 לכל העולמות.
 וזה שאמר 'קדושים תהיו',
 פרוש כשאמרתם תמשיכו
 המוחין הנקראים קדש כידוע
 (זוהר שמות כ:), ממילא כשהמוחין
 יהיו בתוכם תהיו מכונים 'קדושים'
 על שם המוחין שבתוכם המחיים
 אתכם, אז תהיו אתם בעצמכם

מהחכמה ובינה, אינו נחשב להילול
 ודביקות בשם י"ה שהוא החיים,
 כיון שאין בו חיות ואינו מוליד שום
 חיבור ודביקות חדש, (הלל מלשון
 חיבור).

וזהו שבקש דוד המלך עליו
 השלום 'לא אמות פי אחיה',
 פרוש כל זמן שאני בחיים
 בפעל לא אהיה חס ושלום
 חשוב כמת ברוחניות, אם חיות

המחשבה לא תתפשט בגופי
 על ידי הדיבור בדחילו ורחימו,
 ואז ימצא גופי כמת בלא
 חיות, אלא אהיה מן אותם
 המטהרים מחשבותם
 ורעיונם, באהבת ויראת
 הבורא, ומדברים מעמקי
 הלב, וממילא יהיו התיבות
 היוצאים מפי בדחילו ורחימו,
 ויפרחו לעילא, וגם אני אקבל
 חיות עמהם להתכלל במקור
 החיים.

ואז אפשר אזכה לדרגה
 נוספת ונעלה מזאת, 'ואספר',
 הוא לשון ספיר ובהירות,
 שאזכה להמשיך אור ובהירות
 החכמה, את מעשי י"ה,
 שאמשיך מאותיות י"ה,
 שהם חכמה ובינה, שמשם
 נמשכת ידיעת ה' אל תוך
 אותיות המחשבות והדיבורים
 שהם שבילי השפע, ומהם
 אנהיר ואספר לכל
 העולמות שמכיון שחיות כל
 העולמות נמשך מהאותיות,
 אזי כשהוא ממשיך אל
 האותיות של התורה והתפילה
 את חיות המחשבה, (שהם
 נרמזים ב'טעמים' ו'נקודות')

אומנות הענווה

טעמים של 'לעתיד לבוא'

בית עין המבור - אור אין סוף של הכנעה וענווה

ענווה היא תכלית כל המדרגות, וצריך לבארה. שר הענווה הרה"ק רבי אברהם דוב זיע"א מאורי"ש סולל באומנות
 אומן דרכים של הכנעה אמיתית כאן, כאשר לא די שהיא עוקרת את השלימוליות והענווה הפסולה, אלא אדרבה, הענווה
 נתעלית להיותה מזרח ראשון במעלה להתחדשות, שמחה ואור בהיר בעבודת הבורא "יוסיפו ענווים בה שמחה"
 מהדורת פאר | אגרות וליקוטים נבחרים | ביאורי החסידות | ציוני החסידות | פרקי תולדות מורחבים ומאירים | שער המפתחות

בית עין המבור
 מהדורה חדשה ללא ביאור
 פורמט גדול | פורמט קטן

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

